

Processtöd för att implementera hållbarhets- aspekter och Agenda 2030 i strategiarbetet

Oxford Research AB

Sammanfattning

I revideringen av Region Jämtland Härjedalens regionala utvecklingsstrategi för perioden 2014–2030 vill Region Jämtland Härjedalen stärka implementeringen av hållbarhetsaspekter och globala mål enligt Agenda 2030. Region Jämtland Härjedalen vill i samband med revideringen också utveckla en mer tillgänglig och mer användbar digital plattform för lärande kopplat till det regionala tillväxtarbetet.

Som processtöd har Region Jämtland Härjedalen upphandlat Oxford Research AB. I rapporten ”Processtöd för att implementera hållbarhetsaspekter och Agenda 2030 i strategiarbetet” presenterar Oxford Research sitt processtöd i form av en kartläggning baserat på en utvärdering av hur Region Jämtland Härjedalens regional utvecklingsstrategi 2014–2030 beaktar hållbarhetsaspekter och globala mål, samt en omvärldsanalys av hur andra regioner arbetat med implementering av de globala målen i sina strategier och hur de tillgängliggör Agenda 2030 i sitt regionala tillväxtarbete.

Oxford Research slutsatser och rekommendationer inför revideringen av Region Jämtland Härjedalens regionala utvecklingsstrategi är:

- en majoritet av målen i den Regionala utvecklingsstrategin 2014–2030 har bäring mot de globala målen
- mål för jämställdhet respektive miljö- och klimat bör tydligare implementeras mot den regionala utvecklingsstrategins prioriteringar framförallt mål om jämlikhet som saknas helt i strategin
- inför revideringen av den regionala utvecklingsstrategin bör målstrukturen ses över
- den digitala plattformen bör utvecklas utifrån en ny målstruktur och utvecklas mot en analys- och kommunikationsplattform för det regionala tillväxtarbetet
- den regionala utvecklingsstrategin bör ha en anpassad implementering av Agenda 2030 framarbetad utifrån FN:s 8-stegsmodell

Innehåll

Inledning	1
Bakgrund	1
processtödets inriktning och syfte	1
Rapportens disposition	1
Metod och genomförande	2
Sammanfattning	2
Genomgång av den regionala utvecklingsstrategin och ”läget i läget” – Del 1	2
Bedömning av implementering av hållbarhetsaspekter och de globala hållbarhetsmålen utifrån Förenta Nationernas verktyg	2
Bedömning utifrån Kolada	3
Tillskapande av ett analysramverk utifrån forskningslitteraturen	3
Semistrukturerade intervjuer	4
Vidareförädling av den digitala plattformen – del 2	4
Omvärldsbevakning – del 3	4
Datainsamling för kartläggningens tre delar	4
Agenda 2030 – då till nutid	6
Sammanfattning	6
Internationell nivå	6
NATIONELL nivå	7
Lokal- och regional nivå	7
Implementering av hållbarhetsperspektiv och globala hållbarhetsmål i den regionala utvecklingsstrategin	9
Sammanfattning	9
Förhållandet mellan europa 2020, hållbarhetsaspekter och Agenda 2030 i den regionala utvecklingsstrategin	9
Europa 2020 målen	9
Hållbarhetsaspekter	10
Agenda 2030	10
Den Regionala utvecklingsstrategin utifrån ett hållbarhetsmålsperspektiv	11
Den regionala utvecklingsstrategins uppbyggnad	11
Målstrukturen försvårar uppföljning och utvärdering av hållbarhetsarbetet	12
Målen presenterar utvecklingen i regionen men säger lite om strategins bidrag	13
Det stora antalet mål skapar otydlighet	13
Den regionala utvecklingsstrategins- och ”Läget i Länet” relation till Agenda 2030	14
Majoriteten av de övergripande målen relaterar till Agenda 2030	14
Agenda 2030:s ”Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt” och ”Hållbara städer och samhällen” är vanligt förekommande i den regionala utvecklingsstrategin	16
Den regionala utvecklingsstrategin relaterar till flest antal delmål inom Agenda 2030:s mål 8 ”Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt”	17
Agenda 2030 genomsyrar en stor del av den regionala utvecklingsstrategin även om vissa centrala hållbarhetsmål inte står i fokus	18
Vidareförädling av den digitala plattformen	20
Sammanfattning	20
Från digital plattform till kommunikationsplattform	20
Plattformen bör kunna visa på spårbarhet mellan insatser och övergripande mål	20
”Läget i länet” använder inte samma indikatorer som Kolada	20
Omvärldsbevakning	21
Sammanfattning	21
Modeller och arbetssätt	21
Kommuner och regioners arbete med Agenda 2030	23

Region Uppsala	24
Region Örebro Län	26
Region Sörmland	27
Region Skåne	27
Region Kalmar	28
Slutsatser och rekommendationer	30
Sammanfattning	30
Drygt hälften av målen i den regionala utvecklingsstrategin har bäring mot Agenda 2030	30
Mål för jämställdhet respektive miljö- och klimat kan implementeras tydligare i fler prioriteringar	30
Agenda 2030 målet om ökad jämlikhet saknas helt i strategin	30
Målstrukturen i den regionala utvecklingsstrategin bör utvecklas	31
Anpassad implementering av Agenda 2030	31
Den digitala plattformen bör vidareutvecklas i enlighet mot en reviderad målstruktur och inkludera indikatorer från Kolada	31
8-stegsmodellen ett sätt att säkra implementeringen av Agenda 2030	31
Bilaga 1 – Lista på dokument	32
Bilaga 2 – Intervjuguider	34
Bilaga 3 – Intervjurespondenter	46

Inledning

BAKGRUND

Region Jämtland Härjedalen genomför en revidering av den regionala utvecklingsstrategin (RUS). Revideringen förväntas vara beslutad 2020 och gälla från och med 2021. I samband med revideringsprocessen vill regionen stärka sin förmåga vad det gäller att gå från analys till handling. Ett led i detta är att se över de analysunderlag som redan finns på regionen, vidareutveckla dessa, samt implementera hållbarhetsperspektiv och globala mål (Agenda 2030) i analys, uppföljning, strategier och regionala processer. I revideringsarbetet ligger också att skapa mer tillgänglig och värdefull statistik samt analys av det som redan tas fram. Genom kunskapsunderlag som leder till långsiktigt hållbara beslut har Region Jämtland Härjedalen som ambition att stärka kapaciteten i det regionala tillväxtarbetet.

PROCESSTÖDETS INRIKTNING OCH SYFTE

Region Jämtland Härjedalen har uppdragit åt Oxford Research AB att utgöra ett processtöd för implementeringen av Agenda 2030 i strategiarbetet. Processtödet har riktat in sig mot tre delar:

- genomgång av nuvarande RUS och uppföljningsrapporten ”Läget i länet” för att tydliggöra hur nuvarande RUS och ”Läget i länet” kopplar an till dagens hållbarhetsaspekter samt de globala målen i Agenda 2030
- påbörja en vidareförädling av Region Jämtland Härjedalens digitala plattform i syfte att tillgängliggöra statistik och analys som lärandeunderlag för regional utveckling
- en omvärldsanalys på nationell och internationell nivå av befintliga metoder och arbetssätt för strategier och uppföljning med särskilt fokus på implementering av hållbarhetsaspekter och Agenda 2030

RAPPORTENS DISPOSITION

Rapport presenterar resultat från processtödet. Efter det inledande kapitlet presenteras arbetets metod och genomförande. Kapitel 3 ger en kort presentation av Agenda 2030 följt av kapitel 4 som visar resultat och bedömningar från arbetet. Rapporten avslutas i kapitel 5 med sammanvägd analys och rekommendationer till Region Jämtland Härjedalen avseende det fortsatta implementeringsarbetet med Agenda 2030.

Metod och genomförande

SAMMANFATTNING

Metod och genomförande skiljer sig åt mellan processtödet tre delar. Den första delen beskriver hur RUS:en 2014–2030 beaktar hållbarhetsaspekter och globala mål utifrån en förändringsteoretisk ansats baserad på UNDP:s Rapid Integrated Assessment (RIA). En omfattande forskningsöversikt tillsammans med intervjuer riktade mot beslutsfattare, tjänstemän och projektaktörer i regionen¹ utgör basen i den första delens genomförande.

Den andra delen syftar till att ge inspel kring hur den digitala plattformen kan utvecklas. Det vill säga hur data som speglar en hållbar utveckling i regionen utifrån RUS kan presenteras. I den andra delen studerar vi hur den statistik som idag finns inom den digitala plattformen ser ut sett till hur statistiken presenteras och förpackas och vilken typ av statistik som används. Genomförandet har skett genom intervjuer med personer som kommer i kon-takt med statistik- och analysplattformen på olika sätt men också med aktörer i andra regioner och vid nationella myndigheter.

Tredje delen utgör en omvärldsanalys för att synliggöra vilka modeller och arbetssätt som andra regioner och myndigheter använt för implementering av Agenda 2030 målen i strategier och uppföljning. Dokumentanalys samt intervjuer med representanter vid regionalt utvecklingsansvariga organisationer och myndigheter har varit bärande för genomförandet av den tredje delen.

Nedanstående avsnitt presenterar metoder och genomförande för de tre delarna.

GENOMGÅNG AV DEN REGIONALA UTVECKLINGSSTRATEGIN OCH ”LÄGET I LÄGET” – DEL 1

Bedömning av implementering av hållbarhetsaspekter och de globala hållbarhetsmålen utifrån Förenta Nationernas verktyg

För att svara på frågan hur RUS:en avseende perioden 2014–2030 och ”Läget i länet” relaterar till hållbarhetsaspekter och Agenda 2030:s globala mål har vi tagit utgångspunkt i den forskning som beskriver mål- och resultatstyrning.² Vi har arbetat utifrån en förändringsteoretisk ansats. Ett första steg var att undersöka om det finns riktlinjer för vilka mål och delmål i Agenda 2030 som av Sverige beskrivs som särskilt relevanta för regioner att arbeta mot. Detta för att

¹ Med region åsyftas geografin Jämtland Härjedalen.

² Se bland annat: Diefenbach, T. (2009), “New Public Management in public sector organizations: The dark side of managerial enlightenment”, i *Public Administration*, 87, 4: 892–909; Heinrich, C. J. (2002). Outcomes-Based Performance Management in the public Sector: Implications for Government Accountability and Effectiveness, *Public Administration Review*, 62, 6: 712-725; Kravchuk, R. S. & Schack, R. W. (1996). Designing Effective Performance-Measurement Systems under the Government Performance and results Act of 1993, *Public Administration Review*, 56, 4: 348–58; Tarschys, D. (2006). Mål utan mening? Om ordstyrning i landet där allt är prioriterat, i Statskontorets Förvaltningens byggstenar – rapport från ett seminarium. Statskontorets småskrifter, nr 1; ”Good Strategy. Bad Strategy”, 2011; Harvard Business Review, ”HBR’s 10 Must Reads on Strategy”, 2011; A.G. Lafley & Roger L. Martin, ”Playing to Win: How Strategy Really Works”, 2013; Alexius S. (2017), “Att styra komplexa uppdrag mot mål och resultat - en forskningsöversikt”, Trafikanalys.

eventuellt avgränsa studien till ett antal delmål istället för Agenda 2030:s alla 169 delmål. Vi har dock inte hittat några riktlinjer varför kartläggningen kommer inkludera samtliga delmål i Agenda 2030.

Nästa steg var att avgränsa vilka prioriteringar, övergripande mål, delmål och insatser i RUS:en som är helt i linje eller delvis i linje med Agenda 2030 enligt UNDP:s RIA. RIA är ett verktyg vars syfte är att hjälpa till med integrering av Agenda 2030 i nationella och regionala utvecklingsplaner.³ RIA kategoriserar regionala mål utifrån fyra kategorier:

- Inte relevant: Hållbarhetsmålet är inte relevant för, eller avser inte att lösa styrningsproblem på regional eller global nivå.
- Helt i linje med: Det finns mål i utvecklingsplanen som motsvarar ett globalt hållbarhetsmål, inte bara i text, utan också i omfattning och ambition. I vissa fall har den en definierad indikator för att mäta framsteg och/eller tilldelade resurser.
- Delvis i linje med: Det finns mål i utvecklingsplanen som motsvarar ett globalt hållbarhetsmål, men inte helt, i varken omfattning eller ambition, och/eller det finns inga indikatorer för att mäta målets framsteg.
- Inte alls i linje.

Bedömning utifrån Kolada

I kartläggningen har vi också bedömt hur väl övergripande mål och indikatorer i nuvarande RUS och ”Läget i länet” matchar mål och indikatorer i Agenda 2030 utifrån Koladas portfölj av Agenda 2030 indikatorer för regional och lokal nivå. Utifrån indikatorer från Kolada ges möjlighet till resonemang kring hur indikatorer och mål som idag i RUS och ”Läget i länet” relaterar mot de globala hållbarhetsmålen kan antas påverka hållbarhetsmålen.

Tillskapande av ett analysramverk utifrån forskningslitteraturen

En del av genomförandet har varit en forskningsöversikt från vilken vi skapat ett analysramverk för att studera hur hållbarhetsaspekter och globala hållbarhetsmål bäst kan implementeras i genomförandet och uppföljningen av RUS:en. Med hjälp av analysramverket har vi kategoriserat vilka typer av mål som idag finns i RUS:en. Exempelvis utifrån dess funktion som:

- formella mål – exempelvis mål som emellanåt saknar täckning i verkligheten, men som tillskriver organisationen ett antal i omvärldens ögon goda egenskaper och mål som bygger på normer för hur mål bör se ut men som kan sakna egentligt innehåll mot RUS:ens insatser
- målens verkan i andra led – exempelvis hur utvecklingen mot de övergripande målen påverkar hållbarhetsmålen och de globala hållbarhetsmålen

³ UNDP (2017) Rapid Integrated Assessment (RIA) *Facilitating mainstreaming of SDGs into national and local plans*

- direkta mål – exempelvis mål som aktörer i regionen gemensamt rör över och själva kan bestämma fart och kraft mot
- externa mål – exempelvis mål som till störst utsträckning påverkas av andra aktörers beslut och där den egna processen endast har marginell påverkan
- omedvetna mål – exempelvis mål som inte tål konfrontation med de egna värderingarna och som ofta kopplas mot målkonflikter exempelvis hur en industriell expansion kan påverka miljön

Semistrukturerade intervjuer

Med hjälp av semistrukturerade intervjuer med beslutsfattare, tjänstemän och projektaktörer i regionen har vi studerat synen på mål, styrning och upplevd implementering av hållbarhetsaspekter och globala hållbarhetsmål i RUS:en. De intervjufrågor som ställts presenteras i bilaga 2. Ytterligare beskrivning av genomförandet av intervjuerna ges längre fram i metod- och genomförandeavsnittet.

VIDAREFÖRÄDLING AV DEN DIGITALA PLATTFORMEN – DEL 2

Del två gör en genomlysning som presenteras i den digitala plattformen utifrån kriterierna ”kommunikation” (hur statistiken presenteras och förpackas), samt ”innehåll” (vilken typ av statistik som används). Genomförandet av del två är indelat i två moment. Dels har vi genomfört intervjuer med tjänstemän respektive beslutsfattare vid Region Jämtland Härjedalen och tjänstemän vid andra regionala organisationer som utgör mottagare av information från den digitala plattformen. Dels har vi intervjuat plattformsansvariga kommunikatörer och analytiker vid Region Jämtland Härjedalen. Intervjufrågorna presenteras i bilaga 2. Ytterligare beskrivning av genomförandet av intervjuerna ges längre fram i metod- och genomförandeavsnittet.

OMVÄRLDSBEVAKNING – DEL 3

I omvärldsanalysen studerar vi vilka övergripande modeller och arbetssätt som finns för implementering av de globala målen i strategier och uppföljning. Vi söker också svar på om det finns evidens kring för- och nackdelar med olika arbetssätt. Omvärldsanalysen ser till hur ett antal regioner och myndigheter tagit sig an implementeringen av Agenda 2030 i strategier och uppföljning och deras erfarenheter av detta. Genomförandet har bestått av dokumentanalys och intervjuer. Intervjufrågorna presenteras i bilaga 2. Ytterligare beskrivning av genomförandet av intervjuerna ges längre fram i metod- och genomförandeavsnittet.

DATAINSAMLING FÖR KARTLÄGGNINGENS TRE DELAR

Dokumentstudier

Oxford Research har gått igenom två grupper av dokumentation. Den ena gruppen utgörs av Region Jämtland Härjedalens egna skrifter något vi kallar intern dokumentation. Den andra gruppen utgörs av vad vi kallar extern dokumentation och innefattar olika rapporter om implementering av Agenda 2030 i regionala och lokala utvecklingsstrategier samt information från portalen ”www.localizingthesdgs.org” som samlar metodologiska rekommendationer för

implementering av Agenda 2030 på regional- och lokal nivå. Bilaga 1 presenterar de dokument som studerats.

Intervjuer

Totalt har 28 individuella intervjuer (varav en dubbelintervju) genomförts inom ramen för uppdraget. Intervjuerna har varit semistrukturerade djupintervjuer som utgått från intervjuguiden som varit anpassade efter respondent och tillfälle. Bilaga 2 presenterar de frågor som används vid intervjuerna. Intervjuer har varit av olika längd, men typiskt sett 30–60 minuter, och genomförts per telefon. Tabell 1 illustrerar antal intervjupersoner per grupp av informanter och för vilken del i uppdraget som intervjuerna genomförts.

Tabell 1: Antal informanter för de olika delarna av uppdraget.

Informanter	Antal intervjupersoner	Del i uppdraget
Beslutfattare	2	1 och 2
Tjänstemän vid regionen	5	1 och 2
Regionala aktörer (tjänstemän vid andra organisationer)	11	1 och 2
Projekttaktörer	3	1 och 2
Regioner	5	3
Myndigheter	2	3
Totalt:	28	

Agenda 2030 – då till nutid

SAMMANFATTNING

Agenda 2030 är ramverket för en internationell överenskommelse som Förenta Nationerna (FN) står bakom. Agendan är universell med integrerade och odelbara mål där särskild hänsyn tas för att möta människor och samhällen med sämst förutsättningar.

Sverige anslöt sig till Agenda 2030 år 2015. År 2017 presenterade svenska Agenda 2030 delegationen sitt slutbetänkande. Sedan dess har Sveriges globala hållbarhetsarbete prioriterat arbetet mot sex utmaningar och lika många områden vilka alla relaterar till Agenda 2030:s 17 globala hållbarhets mål.

I arbetet med Sveriges implementering av Agenda 2030 läggs stor vikt vid den lokala och regionala nivåns betydelse. Det finns goda exempel på kommuner och regioner som i Sverige bedriver ett systematiskt arbete med Agenda 2030 genom det sätt kommunerna och regionerna arbetar utifrån de tre dimensionerna av hållbar utveckling i exempelvis sina mål och budgetprocesser. Det finns dock stora variationer över landet i kommunernas och regionernas arbetssätt, där arbetet med Agenda 2030 i vissa kommuner och regioner har hamnat och fortsatt riskerar ligga utanför de ordinarie styrningsprocesserna. Samtidigt menar Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) att arbetet med Agenda 2030 inte får bli toppstyrt utan att kommunerna och regionerna själva måste definiera hur de vill arbeta med Agenda 2030:s målsättningar.

I det följande ges en övergripande bild av den internationella, nationella samt regionala och lokala utvecklingen av arbetet med Agenda 2030.

INTERNATIONELL NIVÅ

Den 25 september 2015 antog FN:s generalförsamling den mest ambitiösa agendan för hållbar utveckling, Agenda 2030. Agendan innebär att 193 medlemsländer i FN förbundit sig att uppfylla fyra övergripande mål fram till 2030: Att avskaffa extrem fattigdom, att minska ojämlikheter och orättvisor i världen, att främja fred och rättvisa samt att lösa klimatkrisen.

Vidare bygger Agenda 2030 på tre principer:

- Agendan är universell – den riktar sig till alla världens länder; och alla världens länder bär ett gemensamt ansvar för dess genomförande.
- Målen är integrerade och odelbara – inget mål kan nås på bekostnad av ett annat. Samtliga mål ska uppfylla den sociala, hållbara och ekonomiska dimensionen.
- Ingen ska lämnas utanför – särskild hänsyn riktas till de människor och samhällen som har sämst förutsättningar.

Agendan i sig består av tre komponenter:

- Ingressen – ”Denna Agenda är en handlingsplan för människorna, planeten och vårt välstånd. Den syftar också till att befästa världsfreden under ökad frihet. Vi erkänner att avskaffandet av alla former och dimensioner av fattigdom, inklusive extrem

fattigdom, är den största globala utmaningen och en oundgänglig förutsättning för hållbar utveckling.”

- Den politiska deklARATIONEN och avsiktsförklaringen.
- Målramverket som består av 17 övergripande mål som i sin tur är indelade i 169 delmål.

NATIONELL NIVÅ

Den 31 maj 2017 redovisade den svenska Agenda 2030-delegationen sitt slutbetänkande och en översiktlig helhetsbild av i vilken utsträckning som Sverige uppfyller mål och delmål i Agenda 2030. Till det ingick även en övergripande handlingsplan för Sveriges genomförande av agendan. Baserat på nulägesbeskrivningen och dialoger och konsultationer med länsstyrelser och myndigheter, företrädare för samverkansorgan, landsting, kommuner, arbetsmarknadens parter, näringsliv, civilsamhället och forskarsamhället har delegationen identifierat sex prioriterade områden. Det är områden som inte nödvändigtvis är helt i linje med de 17 målen i Agenda 2030 såsom beskrivet i text och omfattning, utan tangerar snarare de 17 målen horisontellt. Områden bedöms vara områden där Sveriges utmaningar är som störst men där också möjligheter till lösningar har identifierats:

1. ett jämlikt och jämställt samhälle
2. hållbara städer
3. en samhällsnyttig och cirkulär ekonomi
4. ett starkt näringsliv med hållbara affärsmodeller
5. hållbara och hälsosamma livsmedel
6. stärkt kunskap och innovation

I handlingsplanen ingår förslag på ett antal åtgärder som regeringen anses bör vidta för att stärka och driva på genomförandet av Agenda 2030. Målet är att ett genomförande av åtgärderna ska skapa bättre förutsättningar för långsiktiga, integrerade, sammanhållna och samstämmiga insatser inom den offentliga förvaltningen och i samhället i stort. Delegationen har därför föreslagit åtgärder inom nedanstående områden där vår rapport utgör ett bidrag till område 5:

1. parlamentarisk förankring
2. förstärkning av regeringens genomförandeorganisation
3. myndigheternas ansvar för genomförandet
4. ekonomisk styrning för genomförandet
5. det regionala och lokala genomförandet
6. kommunikation och folkbildning

LOKAL- OCH REGIONAL NIVÅ

I Agenda 2030-delegationens slutbetänkande som presenterades under våren 2019 läggs stor vikt vid den lokala och regionala nivåns betydelse för dess genomförande. Delegationen pekar särskilt på att Agenda 2030 ska omsättas i praktisk handling på lokal och regional nivå och att det kommunala självstyret innebär att kommuner och regioner har en stor del av ansvaret för genomförandet. Inom ramen för det kommunala självstyret bidrar kommuner och regioner till genomförandet av agendan genom att flera av deras grunduppdrag enligt lag, till exempel, vård, skola, omsorg, samhällsplanering och näringslivsklimat, är direkt eller indirekt relaterade till genomförandet av delmål inom Agenda 2030.

Det finns redan idag flera exempel på kommuner och regioner som bedriver ett systematiskt arbete med Agenda 2030 och hållbar utveckling. Det sker bland annat genom att man organiserar arbetet utifrån de tre dimensionerna av hållbar utveckling, att man på olika sätt integrerar agendan i ordinarie mål och budgetprocesser, uppföljningssystem, kartläggningar, strategiska planer och som del av det strategiska kommunikationsarbetet. År 2018 startade svenska FN-förbundet i samverkan med SKL ett projekt för att utbilda och engagera kring Agenda 2030, så kallade Glokala Sverige. De sju pilotdeltagarna var kommunerna Gislaved, Kristianstad, Luleå, Malmö, Nyköping, Växjö samt landstinget i Sörmland. Under 2019 tillökades projektet med ytterligare 90 kommuner och 15 av 21 regioner.

Så här långt konstateras att det finns utmaningar i implementeringen. Bland dessa kan nämnas variationer i arbetssätt, där vissa kommuner och regioner har kommit mycket längre i att integrera hållbarhetsmålen i sina befintliga verksamheter och processer, medan arbetet på andra håll riskerar att hamna vid sidan av de ordinarie processerna (och därmed utanför budgetarna och mekanismerna för implementering). Det tycks vidare finnas begränsad förståelse och bristfällig kommunikation kring hur implementeringen av Agenda 2030 ska förhålla sig till andra strategier, mål och lagar som påverkar den lokala och regionala nivån, däribland miljömålen, folkhälsomålet och lagstiftning på plan- och byggområdet. Det finns också betydande skillnader mellan olika kommuner och regioner när det gäller förutsättningar och kapacitet för att genomföra agendan. Det kan bland annat handla om strategisk kapacitet genom samordnings- och analysfunktioner som behövs för det övergripande arbetet med agendan, omvärldsbevakning, eller kapacitet för att arbeta med tvärdisciplinära områden som exempelvis miljö och klimat, trygghet, jämställdhet och folkhälsa.

SKL slår fast vid att kommuner och regioner själva måste definiera hur de arbetar med Agenda 2030:s målsättningar. Till sin hjälp har rådet för främjandet av kommunala analyser, RKA, samlat nyckeltal som låter kommuner och regioner följa upp arbetet med Agenda 2030 målen (Kolada).

Implementering av hållbarhetsperspektiv och globala hållbarhetsmål i den regionala utvecklingsstrategin

SAMMANFATTNING

Agenda 2030 är bredare än Europa 2020 målen och hållbarhetsaspekterna i den regionala tillväxtpolitiken. Detta gör att en RUS som matchar mot Agenda 2030 också matchar mot Europa 2020 målen och hållbarhetsaspekterna.

De övergripande målen i Region Jämtlands Härjedalens RUS relaterar till 55 procent mot mål i Agenda 2030. Framförallt förekommer i RUS:en mål 8 i Agenda 2030, målet om ”Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt”. Att mål 8 framträder i RUS är inte förvånande då mål 8 och därtill kopplade delmål i hög utsträckning relaterar till insatser inom den regionala tillväxtpolitiken. RUS:en bidrar också i hög utsträckning till andra Agenda 2030 mål som relaterar till tillväxtpolitiska mål. Agenda 2030 mål som finns i RUS men i lägre utsträckning är mål som bidrar till klimat- och miljöfrågor samt jämställdhet. Agenda 2030 målet om ökad jämlikhet bedömer vi inte alls går att härleda till mål i RUS:en.

Enligt vår analys saknar RUS:en en tydlig spårbarhet mellan insatser, delmål, övergripande mål och målbilder. Det gör att det blir svårt att med nuvarande målstruktur förändringsteoretiskt verifiera hur det regionala tillväxtarbetet i praktiken faktiskt bidrar till hållbarhetsaspekter och de globala hållbarhetsmålen. Målen i RUS är många, otydliga och det saknas en röd tråd som binder samman de insatser som genomförs och den målbild som vill uppnås.

FÖRHÅLLET MELLAN EUROPA 2020, HÅLLBARHETSASPEKTER OCH AGENDA 2030 I DEN REGIONALA UTVECKLINGSSTRATEGIN

Europa 2020 målen

När den regionala utvecklingsstrategin för Region Jämtland Härjedalen togs fram var Europa 2020 strategins mål vägledande för arbetet med hållbarhet. Inte bara i regionen Jämtland Härjedalen utan i hela EU.

Sysselsättning

75 procent av 20–64 åringarna ska ha arbete

FoU och Innovation

3 procent av EU:s BNP ska investeras i FoU

Utbildning

andelen elever som hoppar av skolan i förtid ska vara lägre än 10 procent.
minst 40 procent av 30–34 åringarna ska ha högre utbildning

Fattigdom och social utestängning

antalet människor som lever eller riskerar att leva i fattigdom och social utestängning ska ha minskat med 20 miljoner.

Klimat och energi

utsläppen av växthusgaser ska vara 20 procent lägre än 1990
20 procent av energin ska komma från förnybara energikällor
energieffektiviseringen ska ha ökat med 20 procent

Hållbarhetsaspekter

I Sverige har Europa 2020 målen under åren (också innan Europa 2020 målen fanns) operationaliserats i genomförandet av den regionala tillväxtpolitiken bland annat genom beaktande av vad som gått från att kallas horisontella mål, till horisontella kriterier till hållbarhetsaspekter. Hållbarhetsaspekterna poängterar vikten av:

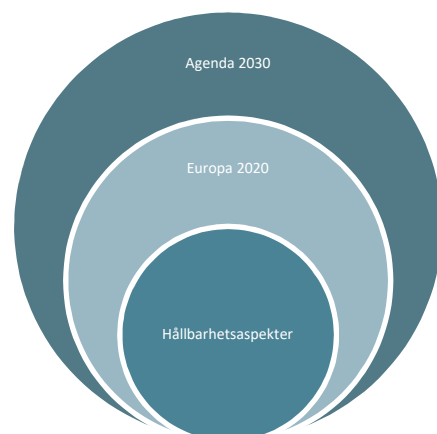
- en inkluderande tillväxt som motverkar ojämlikhet, utanförskap och sociala utmaningar
- en grön tillväxt som ser nya förutsättningar för näringslivet och samtidigt möter miljöutmaningar genom smarta lösningar som stärker både miljö och ekonomi

Eftersom hållbarhetsaspekterna direkt eller indirekt relaterar mot samtliga mål i Europa 2020 och RUS:en i Jämtland Härjedalen beaktar Europa 2020 strategin inkluderar RUS:en även hållbarhetsaspekterna.

Agenda 2030

Agenda 2030 består av 17 övergripande mål och 169 delmål. Målen inkluderar samtliga hållbarhetsaspekter och inkluderar eller relaterar till alla Europa 2020 målen. I vår kartläggning bedömer vi därför att om Region Jämtlands Härjedalens RUS relaterar till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 så relaterar RUS:en också till Europa 2020 målen och hållbarhetsaspekterna.

Figur 1. Agenda 2030 relaterar både till hållbarhets målen i Europa 2020 och hållbarhetsaspekterna inom den regionala tillväxtpolitiken.

DEN REGIONALA UTVECKLINGSSTRATEGIN UTIFRÅN ETT HÅLLBARHETSMÅLSPERSPEKTIV

Den regionala utvecklingsstrategins uppbyggnad

För att svara på frågan om hur RUS 2014–2030 och ”Läget i länet” relaterar till hållbarhetsaspekter och Agenda 2030:s globala mål har vi tagit utgångspunkt i den forskning som finns för att bedöma hur RUS:en i praktiken relaterar till Agenda 2030 målen utifrån en förändringsteoretisk ansats.

Ett första led i vår analys är att avgränsa och systematiskt ställa upp vilka som är regionens prioriteringar, övergripande mål, delmål och insatser, för att därifrån eventuellt bena ut en insatslogik och se vilka av målen i RUS som har direkt, indirekt, respektive ingen bäring mot hållbarhetsmålen. RUS:en i Region Jämtland Härjedalen är åtminstone fram till och med år 2020 uppdelat i sju prioriteringsområden:

- företagande, innovation, forskning och utveckling
- kompetens, kunskapsutveckling
- resurssnålare och effektivare
- besöksnäring och attraktivitet
- infrastruktur och samhällsservice
- socialt inkluderande och ett sunt arbetsliv
- demografiska möjligheter

Varje prioriteringsområde beskrivs av en målbild för vad regionen ämnar ha åstadkommit år 2030 ”År 2030 har Jämtlands län...” följt av ett antal övergripande mål och insatsområden. Därtill beskrivs delmål och insatser mer utförligt och i text för att till sist avslutas med ett stycke som heter ”Genomförande” som presenterar viktiga aktörer och finansieringskällor för genomförandet av prioriteterna. Nedanstående beskrivning illustrerar RUS:ens uppbyggnad för prioriteringsområdet Smart tillväxt – företagande, innovation, forskning och utveckling:

Målområde

År 2030 har Jämtlands län en offensiv modern basindustri i form av besöksnäring med starkt året runt-turism, energiproduktion, skog och trä, handel och IT. Profilen som småföretagarlän har ytterligare stärkts samtidigt som en diversifierad tillverkningsindustri, via företagssammanslutningar, levererar till en internationell marknad. Landsbygdens näringar är starka genom sin tydliga miljöprofil. Den nya teknikspridningen och framför allt tillämpningen av distansoberoende teknik gör att många män och kvinnor i alla åldrar valt att bosätta sig och etablera verksamheter i länet där dess höga natur-, kultur- och livsmiljövärden lockat till etablering. Jämtlands län ska vara landets främsta region när det gäller att stimulera entreprenörskap och företagande.

Övergripande mål 2030

Fler arbetstillfällen och fler företagare
Ökade investeringar och god tillgång till riskkapital
Ökade förädlingsvärden och mer försäljning utanför länet
Konkurrensstarka landsbygdsnäringar inom mjölk och kött
Fler kluster (i glesa strukturer, spridda över stora geografiska avstånd)
Universitetet upprätthåller spets inom länets profilområden

Övergripande insatsområden

Länets innovationssystem utvidgas till tillverkning, kreativ sektor, IT och gröna värdekedjor i ett brett partnerskap mellan offentliga och privata aktörer

Samarbetet mellan regionens företagsstödande aktörer har utökats så att privata företagsstödande aktörer och det offentliga effektivt kan stödja nya idéer och företag i olika utvecklingsfaser.

En gemensam plattform etableras för affärsutveckling där alla offentliga och privata aktörer samarbetar för innovation och jobbskapande i Jämtlands län

En utveckling av plattformen har skett så att privata aktörer, universitetet och kommunerna tätt samarbetar för att utveckla näringslivets möjligheter i länet och därigenom skapa säkrare och fler arbetstillfällen i länet. Mid Sweden Science Park (MSSP) är en central nod i insatsområdet.

Universitet, näringsliv och regionala aktörer arbetar med investeringsunderlag och riskkapital för investeringar i tjänsteutveckling, produktionskapacitet och affärsutveckling

Utvecklingen av lokala finansieringsalternativ har påskyndats och regionen har skapat eget, samt attraherat externt, riskkapital för insatser i företagens utveckling.

Delmål och insatser

Inom prioriteringsområdet finns sex delmål med insatser. Vi exemplifierar nedan med delmål och insatser gällande "Främjat entreprenörskap".

Främjat entreprenörskap

Ökad samverkan mellan olika aktörer ska stimuleras för att stärka kunskapen kring entreprenörskap och dess värde samt utveckla och få tillväxt i befintliga och nya företag. Attityden till företagandet, dess villkor och företagets betydelse för utveckling och tillväxt, kan förbättras genom utbildning och information. Företagsamhet är en kompetens som behövs såväl inom offentlig sektor, näringslivet, föreningslivet som i personers egna liv. För att främja tillväxt bör perspektivet skiftas så att barn, ungdomar och vuxna i skolan inspireras att utveckla företagsamhet och entreprenöriell förmåga. Utbildning i entreprenörskap kan ge ungdomar förutsättningar att utvecklas och bli arbetsskapare, att kunna försörja sig och bo kvar i sin hemregion.

Genomförande

Insatserna kommer att genomföras med stöd av den länsstruktur som finns i form av Almi, Mid Sweden Science Park, Regionförbundet, länets kommuner samt företagens organisationer liksom enskilda företag. Nationella aktörer i länet såsom länsstyrelse, arbetsförmedling, skogsstyrelse med fler har också en viktig roll i genomförandet. Innovationsstrategin och regionalt tillväxtprogram är viktiga planer. Finansiering kan ske via EU:s fonder, nationella stödprogram, regionala tillväxtmedel företagsstöd, regionalt och nationellt riskkapital samt näringslivets egna utvecklingsmedel.

Målstrukturen försvårar uppföljning och utvärdering av hållbarhetsarbetet

Vår bedömning är att Region Jämtland Härjedalen kommit långt med att integrera sociala och miljörelaterade aspekter i RUS. Samtidigt anser vi att det saknas en tydlig förändringsteori⁴ i texten kring hur insatser leder till delmål, övergripande mål och målområden. Det är med andra ord svårt att utifrån RUS följa hur insatserna och delmålen är kopplade till de övergripande målen då den röda tråden inom prioriteringsområdena är svag.

⁴ Förändringsteori syftar till att det finns en logisk och tydligt beskriven relation mellan hur insatserna i strategin leder utvecklingen framåt från ett nuläge till ett önskat nyläge.

Målstrukturens otydlighet bekräftas i intervjuer med regionens tjänstemän. Fyra av fem tjänstemän tycker att kopplingen mellan prioriteringar, målbild, övergripande mål, övergripande insatsområden, delmål och insatser i den regionala utvecklingsstrategin är svag. En av tjänstemännen beskriver texten i RUS:en som att ”/det ges/ nya målbeskrivningar hela vägen” och att ”brödtexten inte är i linje med de övergripande målen”. Anledningen till otydligheten är enligt de tjänstemän vi pratat med RUS:ens höga ambition att inkludera så många perspektiv som möjligt för att på sätt kunna tillfredsställa så många aktörer som möjligt.

Målen presenterar utvecklingen i regionen men säger lite om strategins bidrag

I likhet med många andra RUS:ar hålls Region Jämtland Härjedalens RUS på en övergripande samhällsnivå vad det avser målformuleringarna. Vår bedömning är att det ofta är svårt att urskilja den egentliga insatsen från målet och vem eller vilken aktör som ska genomföra insatsen.

Det stora antalet mål skapar otydlighet

Sett till de övergripande målen för RUS:en och återrapporteringen av RUS:ens övergripande mål i rapporten ”Läget i länet” konstaterar vi att de övergripande målen och delmålen är många. Sammanlagt finns 35 övergripande mål.

Fördelen med många mål har av de personer vi talat med beskrivits som att det skapar en bredd och blir just på en övergripande nivå, samtidigt som det täcker upp flera verksamheter. Även om dessa fördelar lyfts fram så nämns fler nackdelar med att ha så många mål. Bland annat tycker informanterna att den röda tråden blir otydlig, att målen inte är långsiktiga, det vill säga, kanske inte gäller om fem år och att det blir svårare och mer tidskrävande att följa upp. Flertydiga definitioner för flera av målen

Sett till de övergripande målen i RUS:en konstaterar vi att målformuleringarna är av riktning-givande karaktär. Målen är dock otydliga i sin riktning på så sätt att de definieras av värdeord som för styrning och uppföljning är subjektiva. Exempelvis ”*fler* arbetstillfällen och företagare”, ”*fler* i högre utbildning”, ”*hög* energieffektivitet inom boende/byggande, kommunikationer och industri”, ”*fler* personer är aktiva och skapande i kulturlivet, särskilt barn och unga”, ”en *god service* kan erbjudas alla invånare”, ”Jämtlands län upplevs som landets *tryggaste* län”, och ”länet tillhör de *mest attraktiva* i landet för unga kvinnor”.

Tydligare definitioner av målen anser vi är av vikt för att enklare se hur målen relaterar till de definierade hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Det är exempelvis svårt för en utomstående att veta vad som är ”service” i RUS:ens mål om att ”En god service ska erbjudas alla invånare”, och det är i allmänhet svårt att relatera det målet direkt till de globala hållbarhetsmålen. Medan mål som ”En inkluderande och tillgänglig samhällsservice för alla som bor i regionen” dels är mer definierad, dels mer riktad mot de globala målen i Agenda 2030.

DEN REGIONALA UTVECKLINGSSTRATEGINS- OCH ”LÄGET I LÄNETS” RELATION TILL AGENDA 2030

Majoriteten av de övergripande målen relaterar till Agenda 2030

Då RUS:ens insatslogik inte är tydlig har vi valt att analysera de övergripande målen och delmålen separat för att svara på frågan i vilken utsträckning som RUS idag relaterar till Agenda 2030.

Trots att RUS:en är framtagen innan tillkomsten av Agenda 2030 och inte skriven utifrån målformuleringar i Agenda 2030 bedömer vi att majoriteten av RUS:ens övergripande mål (55 procent) relaterar till mål i Agenda 2030. Exempel på övergripande mål i RUS som tydligt relaterar mot mål i Agenda 2030 illustreras i Tabell 2:

Tabell 2. Övergripande mål i den regionala utvecklingsstrategin som direkt matchar mot mål i Agenda 2030.

Övergripande mål i RUS	Mål i Agenda 2030
Övergripande mål: <i>En säker, utbållig och hållbar energitillförsel för länets företag och hushåll. Ingen uranbrytning i Jämtlands län</i>	Vilken relaterar till delmål 7.1 - <i>Tillgång till modern energi för alla</i> i Agenda 2030.
Övergripande mål: <i>Besöksnäring är en tillväxtmotor med hållbarhet som signum</i>	Vilken relaterar till delmål 8.9 - <i>Främja en gynnsam och hållbar turism</i> i Agenda 2030.
Övergripande mål: <i>Bredbandsnät med hög kapacitet när hela länet</i>	Vilken relaterar till 9.C <i>Tillgång till informations- och kommunikationsteknik till alla</i> i Agenda 2030.

Resterande mål i RUS kan möjligen anses relatera till Agenda 2030. Till exempel har målet om ”Näringslivsanpassade utbildningar” i RUS inget motsvarande mål i Agenda 2030. Det skulle dock likväl ändå kunna passa in i Agenda 2030 och inom delmål 8.3 *Främja politik för nya arbetstillfällen och ökad företagsambet* då målet relaterar till att matcha arbetskraftsbehovet på arbetsmarknaden och därmed skapa nya arbetstillfällen.

Ett annat exempel är målet ”Jämtlands län upplevs som landets tryggaste”. Det är svårt att se på vilket sett målet relaterar till de globala målen eftersom ett likande mål inte finns i Agenda 2030. Däremot relaterar eventuellt målet i RUS till delmål 16.1 *Minska våldet i världen*, då ett allt tryggare samhälle underförstådd även kan betyda ett allt mindre våldsamt samhälle.

Ett övergripande mål i RUS som saknar tydlig bäring i Agenda 2030 är ”Fler kluster (i glesa strukturer, spridda över stora geografiska avstånd)” Beroende på vilka kluster som definieras i insatserna och var de geografiskt är lokaliserade kan det övergripande målet dock ha betydande inverkan på de globala målen. Bland annat utifrån klustrens positiva eller negativa påverkan på exempelvis klimatet. Då insatserna i nuvarande RUS saknar tydliga definitioner gällande vilka kluster som avses är det dock svårt att avgöra hur målet påverkar hållbarhetsmålen.

Utifrån ovanstående utgångspunkt är vår bedömning att den övergripandemålen i RUS relaterar till nio av de 17 målen i Agenda 2030. Framförallt framträder mål 8 ”Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt”, samt mål 11 ”Hållbara städer och samhällen” inom flera prioriteringsområden i RUS.

Tabell 3 illustrerar relationen mellan övergripande mål i RUS:en med mål i Agenda 2030:

Tabell 3: Övergripande mål som är i linje med Agenda 2030

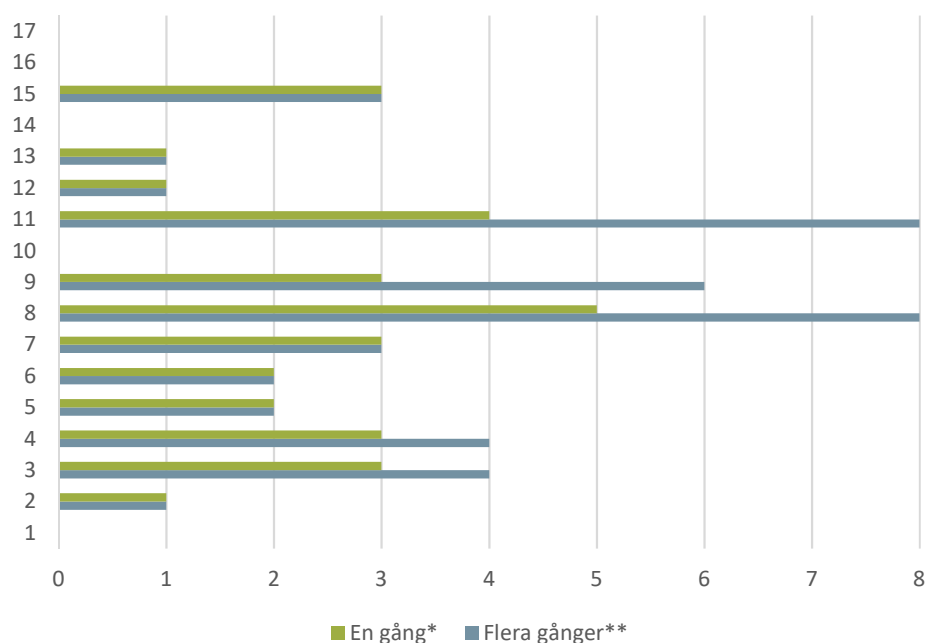
Prioriteringsområde i RUS	Övergripande mål i RUS	Agenda 2030 - mål
1	Fler arbetstillfällen och fler företagare	8.3 - Främja politik för nya arbetstillfällen och ökad företagsamhet
	Ökade investeringar och god tillgång till riskkapital	9.3 - Underlätta tillgången till finansiella tjänster och marknader
2	Länets elever genomgår utbildning med uppnådd gymnasieexamen	4.4 - Öka antalet personer med färdigheter för ekonomisk trygghet
	Fler i högre utbildning	4.3 - Lika tillgång till yrkesutbildning och högre utbildning av kvalitet, 4.4 Öka antalet personer med färdigheter för ekonomisk trygghet
3	En säker, uthållig och hållbar energitillförsel för länets företag och hushåll. Ingen uranbrytning i Jämtlands län	7.1 - Tillgång till modern energi för alla
	Hög energieffektivitet inom boende/byggnader, kommunikationer och industri	7.3 - Fördubbla ökningen av energieffektivitet
	Ledande nettoexportör av förnybar energi i landet genom ökad produktion	7.2 - Öka andelen förnybar energi
	Transporter, industri och värme i länet oberoende av fossil energi	11.2 - Tillgängliggör hållbara transportsystem för alla
	Kraftfullt arbete inom alla samhällssektorer för att hantera klimatförändringar	13.2 - Integrera åtgärder mot klimatförändringar i politik och planering
	Värden från länets naturresurser bör återföras till bygden	12.2 - Hållbarförvaltning och användning av naturresurser
4	Besöksnäring är en tillväxtmotor med hållbarhet som signum	8.9 - Främja en gynnsam och hållbar turism
	Fler personer besöker och bosätter sig i länet	11.3 - Inkluderande och hållbar urbanisering
5	Förbättrade kommunikationer överbrygar de långa avstånden	11.A - Främja nationell och regional utvecklingsplanering
	Bredbandsnät med hög kapacitet når hela länet	9.C - Tillgång till informations- och kommunikationsteknik till alla
6	Hälsa på lika villkor för hela befolkningen	3.8 - Tillgängliggör sjukvård för alla
	I Jämtlands län har alla lika förutsättningar oavsett funktionsförmåga	10.2 - Främja social, ekonomisk och politisk inkludering
	En väl fungerade jämlik och jämställd social välfärd	10.4 - Anta skatte- och socialskyddspolitik som främjar jämlikhet
	Hälso- och sjukvården erbjuder länsinvånarna högkvalificerad vård	3.8 - Tillgängliggör sjukvård för alla
7	Bra och välutvecklat mottagande av alla nya länsinnevånare	10.7 – Främja ansvarsfull och säker migration

Agenda 2030:s ”Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt” och ”Hållbara städer och samhällen” är vanligt förekommande i den regionala utvecklingsstrategin

Vid analys av RUS:ens delmål och de formuleringar som står i brödtexten kring delmålen framgår att RUS:en innehåller olika typer av mål och att de flesta är direkta men externa mål. Vi ser även att inget delmål är ”helt i linje” med delmålen i Agenda 2030 (enligt RIA-ramverket) Däremot är flera av målformuleringarna i RUS:en ”delvis i linje med” målen i Agenda 2030. Det vill säga målen är lika, men inte helt utformulerade på samma sätt, i text, omfattning eller ambition. Detta är inte konstigt då RUS:ens delmål formulerades innan Agenda 2030:s mål.

Utifrån vår utgångspunkt ser vi att nuvarande RUS relaterar till 12 övergripande och 31 delmål i Agenda 2030. Flera av delmålen återkommer och nämns på flera ställen. Särskilt återkommande (fyra gånger) är delmål 9.1 ”skapa hållbara, motståndskraftiga och inkluderande infrastruktur” vilket berörs under såväl prioriteringsområde 1 som prioriteringsområde 5 i RUS:en. Figur 2 presenterar antal gånger som de övergripande målen i Agenda 2030 förekommer i RUS.

Figur 2. Antal gånger som Agenda 2030 delmål förekommit i nuvarande regionala utvecklingsstrategi.

Not: * Målet har räknats en gång ** Målet har förekommit på flera ställen i RUS:en och därför räknats flera gånger.

Den regionala utvecklingsstrategin relaterar till flest antal delmål inom Agenda 2030:s mål 8 ”Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt”

Som mest relaterar nuvarande RUS till Mål 8 ”Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt” och Mål 11 ”Hållbara städer och samhällen” vilka båda tillhör RUS:ens huvudfokus och genomsyrar också horisontellt RUS:ens sju prioriteringsområden. Tabell 4 redovisar vilka 17 övergripande mål och delmål i Agenda 2030 som vi bedömer finns i RUS:en.

Tabell 4: Agenda 2030 delmål som finns formulerade i RUS:en.

Mål 2	2.3 FÖRDUBBLA SMÅSKALIGA LIVSMEDELSPRODUCENTERS PRODUKTIVITET OCH INTÄKTER
Mål 3	3.4 MINSKA ANTALET DÖDSFALL TILL FÖLJD AV ICKE SMITTSAMMA SJUKDOMAR OCH FRÄMJA MENTAL HÄLSA
	3.6 MINSKA ANTALET DÖDSFALL OCH SKADOR I VÄGTRAFIKEN
	3.8 TILLGÄNGLIGGÖR SJUKVÅRD FÖR ALLA
Mål 4	4.2 LIKA TILLGÅNG TILL FÖRSKOLA AV GOD KVALITET
	4.3 LIKA TILLGÅNG TILL YRKESUTBILDNING OCH HÖGRE UTBILDNING AV GOD KVALITET
	4.4 ÖKA ANTALET PERSONER MED FÄRDIGHETER FÖR EKONOMISK TRYGGHET
Mål 5	5.4 VÄRDESÄTT OBETALT OMSORGSARBETE OCH FRÄMJA DELAT ANSVAR I HUSHÅLLET
	5.A LIKA RÄTT TILL EKONOMISKA RESURSER OCH ÄGANDE SAMT TILLGÅNG TILL FINANSIELLA TJÄNSTER
Mål 6	6.6 SKYDDA OCH ÅTERSTÄLL VATTENRELATERADE EKOSYSTEM
Mål 7	7.1 TILLGÅNG TILL MODERN ENERGI FÖR ALLA
	7.2 ÖKA ANDELEN FÖRNYBAR ENERGI I VÄRLDEN
	7.A TILLGÄNGLIGGÖR FORSKNING OCH TEKNIK SAMT INVESTERA I REN ENERGI
Mål 8	8.2 FRÄMJA EKONOMISK PRODUKTIVITET GENOM DIVERSIFIERING, TEKNISK INNOVATION OCH UPPGRADERING
	8.3 FRÄMJA POLITIK FÖR NYA ARBETSTILLFÄLLEN OCH ÖKAD FÖRETAGSAMHET
	8.6 FRÄMJA UNGAS ANSTÄLLNING, UTBILDNING OCH PRAKTIK
	8.8 SKYDDA ARBETSTAGARES RÄTTIGHETER OCH FRÄMJA TRYGG OCH SÄKER ARBETSMILJÖ FÖR ALLA
	8.9 FRÄMJA GYNNSAM OCH HÅLLBAR TURISM
Mål 9	9.1 SKAPA HÅLLBARA, MOTSTÅNDSKRAFTIGA OCH INKLUDERANDE INFRASTRUKTURER
	9.B STÖD DIVERSIFIERING OCH TEKNIKUTVECKLING I INHEMSK INDUSTRI
	9.C TILLGÅNG TILL INFORMATIONS- OCH KOMMUNIKATIONSTEKNIK FÖR ALLA
Mål 11	11.2 TILLGÄNGLIGGÖR HÅLLBARA TRANSPORTSYSTEM FÖR ALLA
	11.3 INKLUDERANDE OCH HÅLLBAR URBANISERING
	11.4 SKYDDA VÄRLDENS KULTUR- OCH NATURARV
	11.6 MINSKA STÄDERS MILJÖPÅVERKAN
Mål 12	12.B UTVECKLA OCH IMPLEMENTERA VERKTYG FÖR ÖVERVAKNING AV HÅLLBAR TURISM
Mål 13	13.2 INTEGRERA ÅTGÄRDER MOT KLIMATFÖRÄNDRINGAR I POLITIK OCH PLANERING
Mål 15	15.1 BEVARA, RESTAURERA OCH SÄKERSTÄLL HÅLLBART NYTTJANDE AV EKOSYSTEM PÅ LAND OCH I SÖTVATTEN
	15.2 FRÄMJA HÅLLBART SKOGSBRUK, STOPPA AVSKOGNINGEN OCH ÅTERSTÄLL UTARMADE SKOGAR
	15.5 SKYDDA DEN BIOLOGISKA MÅNGFALDEN OCH NATURLIGA LIVSMILJÖER
	15.9 INTEGRERA EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD I NATIONELL OCH LOKAL FÖRVALTNING

Agenda 2030 genomsyrar en stor del av den regionala utvecklingsstrategin även om vissa centrala hållbarhetsmål inte står i fokus

Utbildningsfrågor, anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, hållbar industri, innovationer och infrastruktur, hållbara städer och samhällen samt god hälsa och välbefinnande är Agenda 2030 mål som står i fokus i RUS:en. Att just dessa globala hållbarhetsmål har plats i RUS är inte förvånande då målen matchar mot Europa 2020 och huvudfrågor inom den svenska regionala tillväxtpolitiken. Att ingen fattigdom, hav och marina resurser, fredliga och inkluderande samhällen samt genomförande och globalt partnerskap inte alls står i fokus är inte heller förvånande då målen sett till regionens geografiska läge och ekosociala position inte direkt matcher mot ett sådant behov av insatser. Mål gällande globalt partnerskap och fredliga samhällen är inte heller direkt mål för den regionala arenan. Vad som däremot förvånar är att målet om minskad ojämlikhet inte heller står i fokus i regionens RUS. Också mål om jämställdhet, hållbar konsumtion och produktion, hållbar energi för alla, bekämpning av klimatförändringarna samt ekosystem och biologisk mångfald har en mer nedtonad roll i RUS:en även om RUS:en bidrar till dessa mål.

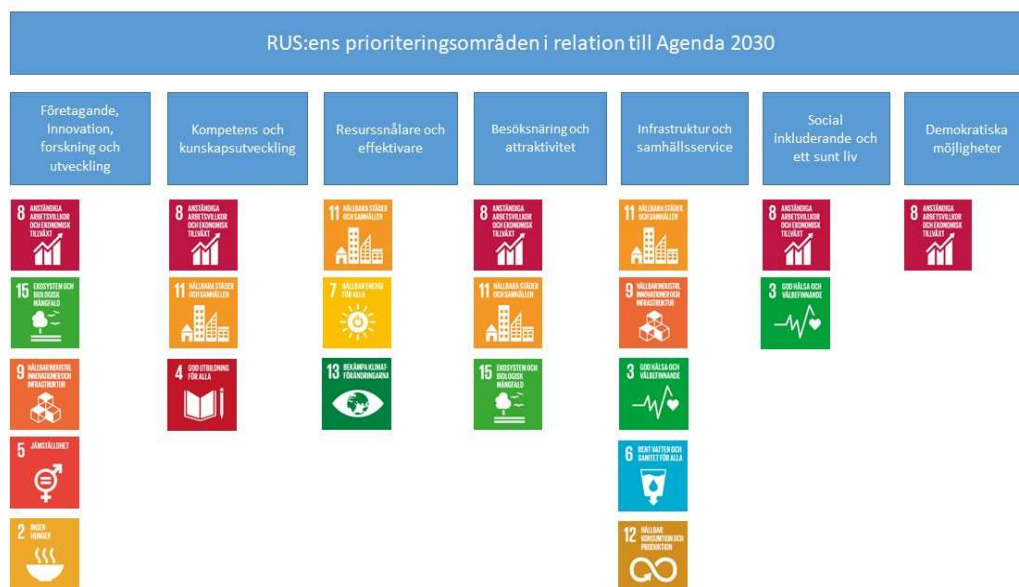
Figur 3: Den regionala utvecklingsstrategins tyngdpunkt relativt Agenda 2030:s övergripande mål.

Agenda 2030:s mål om anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt löper genom hela den regionala utvecklingsstrategin

Att mål 8 i Agenda 2030 om anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt framträder horisontellt genom RUS är inte konstigt då målet inkluderar hållbar besöksnäring, tillväxt, ökad sysselsättning och företagsamhet. Vi kan också konstatera att Agenda 2030 målen om jämställdhet, hållbar energi för alla, hållbar konsumtion och produktion, bekämpa klimatförändringarna, samt ekosystem och biologisk mångfald inte på samma sätt framträder horisontellt i RUS:en. Figur 4 presenterar RUS:ens prioriteringsområden i relation till Agenda 2030.

Figur 4: Den regionala utvecklingsstrategins prioriteringsområden i relation till Agenda 2030.

Svårt att se hur Agenda 2030 målet minskad ojämlikhet framträder i den regionala utvecklingsstrategin

Det saknas spårbarhet i RUS kring Agenda 2030:s mål 10 ”Minskad ojämlikhet”. Den framträder förvisso i de övergripande målen:

- ”I Jämtlands län har alla lika förutsättningar oavsett funktionsförmåga”
- ”En välfungerande jämlikhet och jämställd social välfärd”

Dock går det inte utifrån en förändringsteoretisk ansats se hur RUS:ens delmål eller brödtexter leder till mål 10. Möjligen tangerar Agenda 2030:s delmål 10.7 ”Främja ansvarsfull migration” RUS:ens formuleringar om vikten av att välkomna nyanlända på ett bra sätt, men kopplingen mot en ökad jämlikhet är fortfarande otydlig. Givet de horisontella mål som Sverige prioriterat och där ”Ett jämlikt och jämställt samhälle” står som betydande är vår bedömning att det vid revideringen bör ses över hur Agenda 2030:s mål 10 i högre utsträckning kan inkluderas i RUS:en.

Alla mål i Agenda 2030 bör inte inkluderas i den regionala utvecklingsstrategin

Som nämns ovan saknas i RUS:ens delmål och brödtexter formuleringar som relaterar mot Agenda 2030:s mål 1, 14, 16 och 17. Att alla Agenda 2030 mål inte inkluderas i RUS behöver nödvändigtvis inte vara något negativt i den bemärkelsen att alla mål inte ska eller kan vara prioriterade i en RUS. Till exempel är Agenda 2030:s mål 14 om ”Hav och marina resurser” inte ens relevant för regionen. Däremot kan formuleringar om att länet ska vara attraktivt och en region att längta till kopplas till Agenda 2030 målet 16 om fredliga och inkluderande samhället som bland annat innehåller resonemang om ”ökad trygghet”. Det finns även formuleringar i nuvarande RUS och framförallt under stycket ”Genomförande” som tar upp vikten av

samverkan vilket är en del av innehållet i Agenda 2030 målet 17 ”Genomförande och globalt partnerskap”. Det finns dock anledning att i revideringen av RUS fundera på vitsen av att söka insatser och mål som möjliggör att samtliga Agenda 2030 mål inkluderas eller om det är bättre att utgå från vad regionen vill åstadkomma och vilka Agenda 2030 mål (om än ett fåtal) som insatserna bäst kan bidra till.

Vidareförädling av den digitala plattformen

SAMMANFATTNING

Utifrån samtal med aktörer i regionen framkommer att den digitala plattformen används i begränsad omfattning. Önskemål finns om en plattform som är mer kommunikativ i sin utformning och presenterar mer analys kring exempelvis det bidrag som den regionala utvecklingsstrategin faktiskt bidrar med. De indikatorer som används i den samlade databasen för Agenda 2030 indikatorer på regional och lokal nivå vid Kolada finns inga indikatorer som idag relaterar till den statistik som den digitala plattformen som Region Jämtland Härjedalen presenterar.

Från digital plattform till kommunikationsplattform

Bland de personer vi pratat med anser många att de har behov av någon typ av plattform, även om många inte använder den digitala plattformen idag. Bland orsakerna till att inte plattformen används framkommer att man hellre ser behov av en plattform för kommunikation än en sida som presenterar statistik. Vid en kommunikationsplattform skulle goda exempel på lyckade insatser kunna ges och mer analys kring vad den regionala utvecklingsstrategin bidrar till presenteras.

Plattformen bör kunna visa på spårbarhet mellan insatser och övergripande mål

Informanterna ser fördelar med att det finns tillgång till data som visar hur regionen utvecklas. Däremot finns det de som önskar att den statistik som presenteras i större utsträckning ska kunna relateras till de insatser som RUS:en verkar för. Med nuvarande målstruktur ser vi utmaningar att lyckas med det. RUS:ens förändringsteori är för bristfällig för att med nuvarande målstruktur kunna presentera indikatorer som följer genomförandet utifrån en förändringsteoretisk ansats.

”Läget i länet” använder inte samma indikatorer som Kolada

Den tryckta versionen av ”Läget i länet” används i större utsträckning av informanterna än den digitala plattformen. Oavsett format kan vi konstatera att de indikatorer som används inom uppföljningen ”Läget i länet” inte inkluderar de indikatorer som Kolada använder. Kolada (www.kolada.se) är den samlade databasen för Agenda 2030:s övergripande mål, nedbrutna på lokal och regional nivå.

Oavsett om det efter revideringen av RUS fortfarande finns önskemål om ett stort antal mål eller inte tror vi att det oavsett antalet mål finns fördelar med att följa ett fåtal övergripande Agenda 2030 indikatorer från Kolada. Dessa kan med fördel relateras mot ett antal regionala (och lokala) indikatorer för jämställdhet, mångfald och miljö kompletterat med indikatorer för regionens ekonomiska utveckling.

Omvärldsbevakning

SAMMANFATTNING

Implementering av Agenda 2030 i strategier, program och så vidare kan antingen ske genom full integrering som täcker in samtliga övergripande mål och delmål i Agenda 2030 eller anpassad integrering som bygger på att de delar som exempelvis en regional utvecklingsstrategi främst tror sig kunna bidra med till Agenda 2030 integreras. Övriga mål i Agenda 2030 lämnas utanför strategin. En modell att förhålla sig till, för att säkerställa implementeringen av Agenda 2030 är 8-stegsmodellen. Bland de regioner som utgör fallstudier i vårt processtöd har alla påbörjat implementering av Agenda 2030 i sina RUS:ar men hur många steg i modellen som regionerna fram till nu uppnått varierar.

MODELLER OCH ARBETSSÄTT

Såväl SKL som FN slår fast vid att kommuner och regioner själva måste definiera hur de arbetar med Agenda 2030:s målsättningar. Det finns inget rätt eller fel. Det som blir av vikt är istället, inte bara på vilket sätt som man väljer att formulera sina mål, utan även hur man väljer att ta sig an implementeringen av Agenda 2030.

I litteraturen finns en uppsjö av metoder och arbetssätt av implementeringen av Agenda 2030 i lokala och regionala strategier. Vi har valt att dela in dessa i två kategorier; full integrering och anpassad integrering.

Full integrering av Agenda 2030

Full integrering av Agenda 2030 är i linje med det analysramverk vi använt oss av i kartläggningen kring vilka mål Region Jämtland Härjedalen har täckning för i RUS:en och vilka mål som saknar täckning. Vid full integrering av Agenda 2030 i lokala och regionala strategier, säkerställs att hela strategin kopplas till Agenda 2030 mål, och det finns indikatorer för mätning av resultat.

Fördelen med full integrering är att inget av de 17 målen eller 169 delmålen lämnas utanför. Full integrering implicerar även tydliga uppföljningsmodeller där samtliga mål går att följa upp.

Nackdelen är att det finns risk för att målen i Agenda 2030 kan komma att bli en rapportering-sövning som inte så mycket påverkar beteenden och handlingar utan främst fokuserar på resultat. Ytterligare ett problem som kan skapas är att målen i Agenda 2030 inte nödvändigtvis speglar de lokala och regionala prioriteringarna, något som skulle kunna leda till en ovilja att integrera dessa mål i de lokala och regionala strategierna och samverkan för att nå dem.

En annan risk som kan uppstå är att man tappar en av de principer som de globala målen bygger på, nämligen att de ska vara integrerade och odelbara. Strävan efter att uppnå ett visst mål kan riskera att försvåra uppfyllelsen av ett annat mål. Därav är det av vikt att förstå kopplingen mellan olika globala mål och identifiera och reflektera över vilka potentiella konflikter som kan uppkomma när man översätter målen till regional utveckling.

Slutligen kan det uppstå utmaningar i implementering av målen., då risken är att man skapar parallella processer till de som redan existerar om man försöker uppfylla alla mål.

Figur 5 illustrerar hur full integrering av Agenda 2030 utifrån Region Jämtland Härjedalens RUS skulle se ut.

Figur 5: Full integrering av Agenda 2030 i Region Jämtland Härjedalens nuvarande RUS.

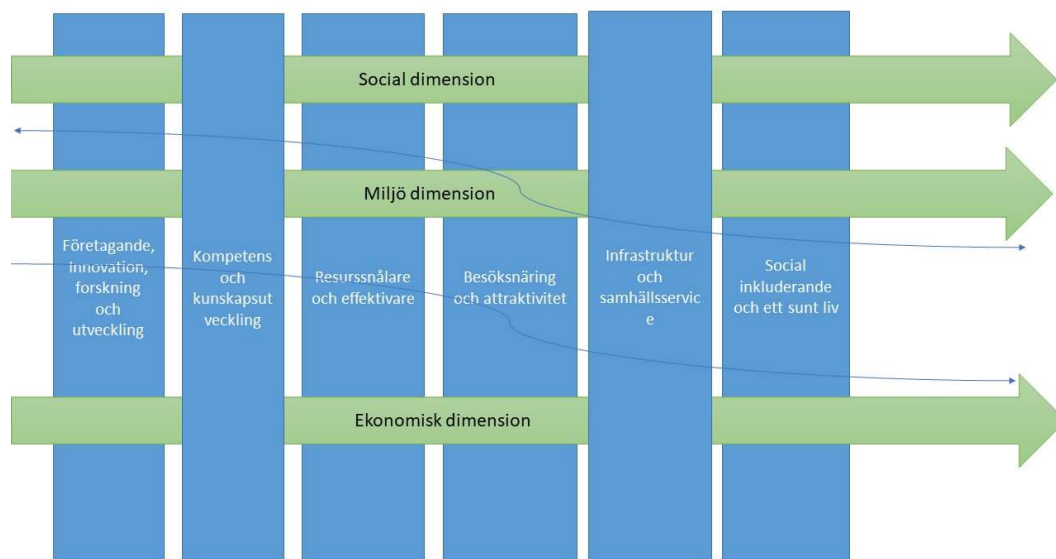

Anpassad integrering

Det andra arbetssättet kan beskrivas som anpassad integrering av Agenda 2030 och är i linje med det svenska exemplet, där Sverige som tidigare nämnt, valt att fokusera på sex olika områden integrerade horisontellt i alla strategier och policier. Just Sverige har pekats ut som ett gott exempel vad det gäller att brygga över de institutionella och sektoriella stuprören och därmed underlätta en mer enig politik och sammanhållet beslutsfattande kring Agenda 2030. FN understryker nämligen att Agenda 2030 och de globala målen kräver ett integrerat angreppssätt, vilket betyder att de policier och strategier som utvecklas i relation till Agenda 2030 även behöver synkroniseras med de strategier och policier som redan finns på olika samhällsnivåer. Bland våra informanter framkommer också en vilja att inte greppa över alla Agenda 2030 mål ”bara för att” utan att utgå från vad regionen kan och vill bidra med till de globala hållbarhetsmålen utifrån sina egna prioriteringar.

Arbetsättet kan beskrivas mer holistisk där samtliga mål är integrerade tvärsektionellt. Figur 6 ger exempel på hur ett visst antal mål – i det här fallet hållbarhetsaspekterna – skulle kunna genomsyra prioriteringsområdena i Region Jämtland Härjedalens nuvarande RUS.

Figur 6: Hållbarhetsaspekter integrerade i Jämtland Härjedalens regionala utvecklingsstrategi 2014-2030.

I Figur 6 används Agenda 2030 som ett instrument för att samordna det redan existerande hållbarhetsarbetet i de regionala och kommunala kontexterna, vilket kan bidra till ökad effektiviteten i det existerande hållbarhetsarbetet vilket eventuellt sätter prestationerna på nästa nivå.

För att lyckas med anpassad integrering krävs bred samverkan och en ny typ av regional och lokal styrning som innebär en högre grad av transparens och delaktighet där flera olika typer av aktörer aktivt bidrar till den regionala och lokala utvecklingen. Genom att utveckla strategier och mål samt identifiera vilka aktörer som kan bidra till vilka mål, samt visa på vinsterna av samverkan, kan man få ett mer heltäckande och verkningsfullt hållbarhetsarbete än om en organisation försöker att hantera alla 17 mål på egen hand.

KOMMUNER OCH REGIONERS ARBETE MED AGENDA 2030

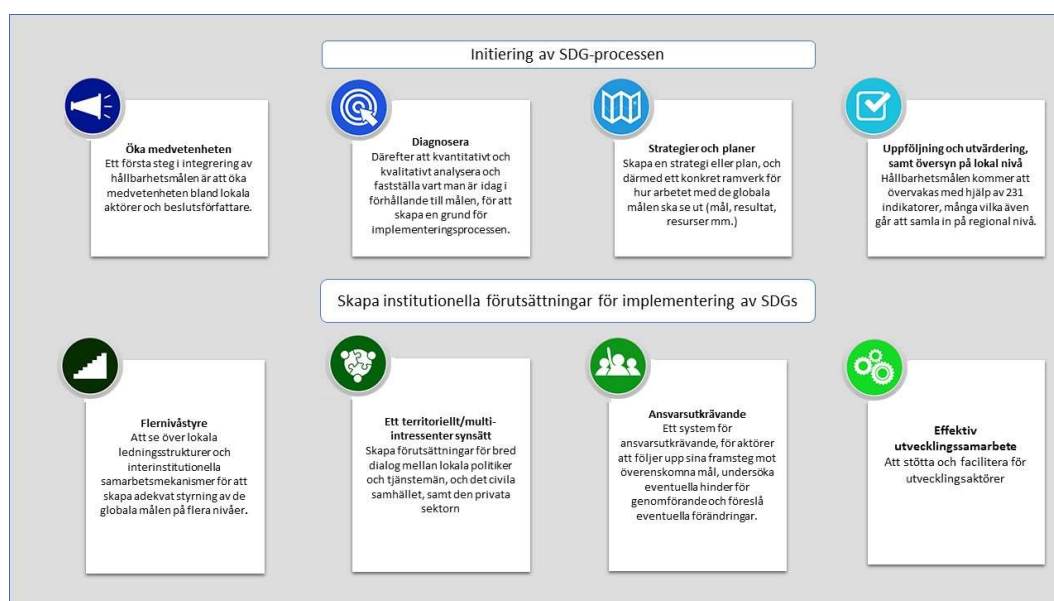
I en forskningsöversikt om lokal implementering av Agenda 2030 beskriver forskarna Gustafsson, Hedström och Vasilev (2018) ett antal framgångsfaktorer för att lyckas med att lokalanpassa de globala målen. Baserat på erfarenheter från flera kommuner konstaterar de att det i forskningen beskrivs som viktigt att utgå från den lokala kontexten och att utveckla ett tillvägagångssätt som vägleder alla som bidrar till det lokala arbetet med Agenda 2030, att arbeta åt samma håll. Vidare beskriver de ett antal faktorer eller aspekter som är värda att ta hänsyn till när man utvecklar sitt lokala arbete med Agenda 2030:

- Skapa regional och lokal medvetenhet kring hållbarhet genom att skapa plattformar där aktörer kan mötas (såväl politiker, experter som andra samhällsaktörer). Informera om Agenda 2030 genom sektorsspecifika presentationer.
- Integrera arbetet med Agenda 2030 i redan existerande projekt, anpassa existerande projekt utifrån målen samt se till att det finns en koppling mellan Agenda 2030 och den lokala budgetprocessen.
- Inventera hur existerande projekt (och annan verksamhet) relaterar till Agenda 2030.

- Uppföljning och utvärdering för att kunna avgöra hur arbetet fortskrider och vilka åtgärder som behöver vidtas. Detta är också viktigt för att kunna kommunicera det löpande arbetet med intressenter.

FN har systematiserat det ovanstående resonemanget utifrån en åtta-stegsmodell för Agenda 2030 implementering vilket utgör ett metodologiskt ramverk för implementering och uppföljning av Agenda 2030 på lokal och regional nivå. Det som framträder är vikten av en deltagande process inte bara i formuleringar av lokala- och regionala strategier utan även vad gäller uppföljning och mätning för att få så bra uppfattning av genomförandet som möjligt (se steg 6 och 7 i figur 7). Figur 7 presenterar 8-stegsmodellen.

Figur 7: 8-stegsmodellen

Nedan följer en beskrivning av fem regioner i Sverige och deras arbete med Agenda 2030. Frågorna till regionerna är utformade utifrån FN:s 8-stegsmodell (Se bilaga 1 för intervju-guide).

Region Uppsala

Region Uppsala beskriver sig själva som inte helt färdiga i tänket med Agenda 2030. En stor anledning sågs vara att regionen likt Region Jämtland Härjedalen för närvarande är i en process där de ser över sin tidigare RUS. Den nya RUS:en kommer antas den 20 november 2020 och i oktober 2019 kommer regionen sätta ramarna för hur den nya RUS:en ska se ut.

Region Uppsala har initialt gjort en grov GAP-analys⁵ och testat olika varianter på hur de eventuellt skulle kunna tackla de olika målen. Det handlar framför allt om man ska förhålla sig till de övergripande målen eller om man istället ska fokusera på delmålen.

I dagsläget finns en strategi för hur arbetet med Agenda 2030 ska implementeras i RUS:en. Strategin består av fyra delar:

⁵ En GAP-analys används för att identifiera gapet mellan nuvarande inkludering av de globala målen i den regionala utvecklingsstrategin jämfört med önskvärd inkludering.

- Region Uppsala ska inte bara arbeta mot målen i Agenda 2030. Det som är viktigt är att ta vara på den ”anda” som finns i deklARATIONEN och det budskap som den förmedlar om att ”nu är det bråttom”. Just den kraften ska bäras med inom ramen för RUS-arbetet.
- Mer fokus på genomförande. Region Uppsala ser att den nuvarande RUS:en täcker stora delar av Agenda 2030 men att man i tidigare RUS har brustit i just genomförande. Ambitionen är att bli tydligare där allvar och beslutsamhet utgör ett ingångsvärde.
- Arbetet med Agenda 2030 ska vara integrerande, såsom Agenda 2030 deklARATIONEN redan formulerar det.
- Slutligen har man tryckt på att processen med den nya RUS:en ska vara inkluderande.

Arbetet med att göra politiker och befolkningen uppmärksamma på Agenda 2030 har dels bestått av att en del tjänstemän särskilt engagerat sig i frågan, dels genom Region Uppsalas medlemskap i Glokala Sverige. Men det är inte förrän under 2019 som det börjat nå politiker och andra aktörer i regionen att en medvetenhet om att de har en viktig roll i implementeringen av Agenda 2030. En stor del av kommunikationen kring Agenda 2030 har skett genom Glokala Sverige och det är tack vare det som Region Uppsala har kunnat ha en intern regiondag kring Agenda 2030.

En utmaning i Region Uppsalas arbete har varit inkluderandet av flera olika aktörer och då framförallt civilsamhället i nuvarande RUS-arbete. Region Uppsala har en digital- och kommunikationsplattform för uppföljningen av nuvarande RUS, men den beskrivs som ”inte imponerande” och plattformen bedöms behöva utvecklas för att hålla framtida RUS levande.

Region Örebro Län

Region Örebro läns RUS antogs 2018 och bygger på tre övergripande mål konkretiserade i 18 effektmål. Varje effektmål går att följa upp med indikatorer, två indikatorer per effektmål. Den regionala utvecklingsstrategin är regionens bidrag till Agenda 2030.

Figur 8: Region Örebro läns övergripande mål.

Arbetet med att integrera Agenda 2030 i den regionala utvecklingsstrategin började med en GAP-analys på alla delmål i Agenda 2030 för att se vart det fanns täckning, skillnader och eventuella luckor i den dåvarande RUS:en. En del luckor som identifierades, såsom avsaknaden av mål 14 (hav och marina resurser), valde man att inte ta hänsyn till. Andra valde man tvärtom att inkludera i den nya RUS:en, såsom tillämpningen av strategisk upphandling för att nå målen i Agenda 2030 (Mål 12.7 Främja hållbara metoder för offentlig upphandling).

Just GAP-analysen beskrivs som positivt och det finns tankar kring att även göra en liknande analys för regionens uppföljningssystem. Region Örebro läns har inte allokerat några direkta medel för att nå målen i Agenda 2030, däremot finns medel för att nå målen i RUS:en som indirekt blir regionens bidrag till Agenda 2030.

När RUS:en antogs var inte Kolada känt. Istället valde regionen redan vedertagna indikatorer för att kunna följa upp sina effektmål. Internt använder regionen sig av sitt eget hållbarhetsprogram för att följa upp hur regionen själva arbetar med Agenda 2030. Därutöver genomför Region Örebro län regelbundna utbildningar om de globala målen och tar upp dem på exempelvis chefsutbildningar. Även Region Örebro Län är medlem av Glokala Sverige och har där till samverkat med Reglab i ett läroprojekt som kopplar an till de globala målen.

I arbetet med att ta fram nuvarande RUS, har regionen delvis haft en dialog med aktörer från civilsamhället. Det har främst varit med företrädare av äldre och mer specifikt, Örebro läns idrottsförbund. Hittills har man inte tänkt på att det kanske innebär en bredare dialog än så, och att det även innefattar inkludering av mindre synliga grupper i samhället, såsom funktionshindrade, nyanlände med mera.

I dagsläget använder sig regionen Stratsys som sin digitala plattform. Plattformen består dels av statistik och de indikatorer som följer upp arbetet med RUS:en, dels konkret information, artiklar och projekt om hur regionen arbetar med att nå sina effektmål. Det finns även ambitioner om att utveckla kommunikation kring arbetet med Agenda 2030 via samarbetet med Glokala Sverige. Förutom en kommunikator på 30 procent som är kopplat till arbetet med

RUS:en genomför regionen två konferenser per år som även är relevanta för arbetet med att nå de globala målen.

Region Sörmland

Region Sörmland tillhör de regioner som i januari 2019 var sist ut med att bilda region. Man påtalar därför att man hamnat lite på efterkälken med arbetet kring de globala målen, då det nuvarande regionala arbetet med Agenda 2030 tydligt gynnats av att man nu är region. Trots det tillhör man de regioner och kommuner som tidigt gick med i Glokala Sverige och det finns en stor medvetenhet bland tjänstemän och politiker vid Region Sörmland kring Agenda 2030 och deras roller i implementeringen. Även Region Sörmland har gjort en kartläggning av hur de regionalt befinner sig i förhållande till Agenda 2030. Där har man valt att inte rikta in sig på de mål som man sett är aktuella för sitt regionala tillväxtarbete. Istället har det varit viktigt för Region Sörmland att ha det mer övergripande perspektivet för hur hållbarhet ska kunna bli en del i RUS:en. Bland annat talas om en ”hållbar regional utveckling” eller som en person vid Region Sörmland beskrev det:

”Sen är det inte så att vi jobbar med de mål som vi vet att vi inte jobbar med. Allt det vi gör ska vi göra hållbart. Grundpelaren hos oss är att hållbarhetsarbetet inte ska ske separat på något vis. Allt vi gör ska vara hållbart. Alla på regionen ska syssla med det. Alla i organisationerna ska göra det. Det är det som hela vårt hållbarhetsprogram har som omtanke.”

I dagsläget finns det en intern strategi för hur Region Sörmland ska jobba med hållbarhet, men inte nedskrivet i ett dokument. Vidare har Region Sörmland valt att utgå ifrån egna indikatorer som man själv har ”rådighet” över, än just de som är föreslagna i Kolada. Målen är inte satta så att de knyter an till Agenda 2030, utan tanken är istället att den ska bli tydlig i framtida handlingsplaner som Region Sörmland planerar ta fram. Likt Region Örebro län har man inte varit särskilt aktiv med att inkludera mindre synliga samhällsgrupper i planerandet av RUS:en.

Regionen Sörmland har inte en digital plattform för uppföljning och kommunikation av RUS. Dock är man nyfiken på hur en sådan skulle kunna se ut och hoppas kunna få utbyte av det arbete som Region Västmanland för tillfället bedriver.

Region Skåne

Region Skåne har reviderat sin RUS i samband med att Agenda 2030 aktualiserades. Arbetet har tagit två år men det upplevs nu att man är färdig. Region Skåne beskriver sig själva som medvetna och att det finns stor kännedom om Agenda 2030. Dock menar den person vid Region Skåne vi talat med att det är svårt att säga hur pass engagerade politiker, tjänstemän och resten av Region Skåne är i dess implementering.

”Vi har varit ute och pratat med en mängd olika aktörer, och pratat med dem om hur och huruvida de tycker att arbetet med Agenda 2030 ska göras. Vi har även gjort en analys på relationen mellan vår RUS och Agenda 2030 och det är delvis utifrån det som vi har gjort våra revideringar. Vi har även en Agenda 2030 grupp som består av Länsstyrelsen, kommunförbundet Skåne, en del kommuner, nätverket för idéburen sektor, Lunds universitet och Hållbara nätverket i Skåne. Tanken är att vi genom gruppen ska informera varandra och koordinera gemensamma insatser.”

Likt de andra regionerna i vår fallstudie har Region Skåne använt sig av en GAP-analys för att ta reda på hur tidigare RUS låg i linje med Agenda 2030. Informanten beskriver att:

”Vi har inte svält agenda 2030 med hull och hår så. Utan vi har gjort det med sunt förnuft.”

Utifrån analysen såg Region Skåne bland annat att det ekonomiska perspektivet saknades och att målet om samarbete och samverkan måste bli tydligare. Den nya RUS:en som förväntas vara färdig i december 2019 är tänkt att struktureras utifrån tre målnivåer:

- Visionsmål
- Områdesbeskrivningar som beskriver vad regionen vill göra tydligt kopplat till Agenda 2030. Inom varje områdesbeskrivning ska det finnas ett ex-antal effektmål
- Handlingsplan och program, kopplat till vilka insatser som planeras i regionen

Arbetet med att synliggöra uppföljningen av RUS:en beskrivs som under utveckling och man är medveten om att det för närvarande finns en brist i den. Regionen har valt att följa upp sin RUS med hjälp av indikatorerna föreslagna av RKA och BRP+-mättet⁶, som man menar är ett bättre mått att mäta livskvalité, än något annat mått ”där ute”. En stor del av kommunikationen kring Agenda 2030 har skett genom Glokala Sverige och nationellt har man varit delaktiga i Agenda 2030-arbetet. Bland annat genom utbildningar som sker tillsammans med FN-förbundet och kommunerna i regionen. Ambitionen om att vara regionalsamordnare för Agenda 2030 har gjort att Region Skåne haft nära dialog med såväl Reglab, som FN-förbundet och en egen Agenda 2030-grupp vid organisationen. Därutöver beskriver Region Skåne att de haft dialog med idéburna organisationerna och civilsamhället under framtagandet av den nya RUS:en. En utmaning har varit den medborgerliga dialogen och att inkludera mer sårbara grupper i arbetet med RUS:en. Regionen har genom demokratigruppen skickat ut en enkät till en panel som består av 5000 personer bosatta i Skåne för att få input till RUS:en. Region Skåne ser även över hur man i framtiden kan använda fokusgrupper med medborgare, i synnerhet barn- och ungdomar, för att inkludera fler grupper i arbetet med regional utveckling och Agenda 2030.

Regionen har en digital- och kommunikations plattform som beskriver den regionala utvecklingen i Skåne, men idén är att den ska bli bättre och kopplas än mer till arbetet med Agenda 2030.

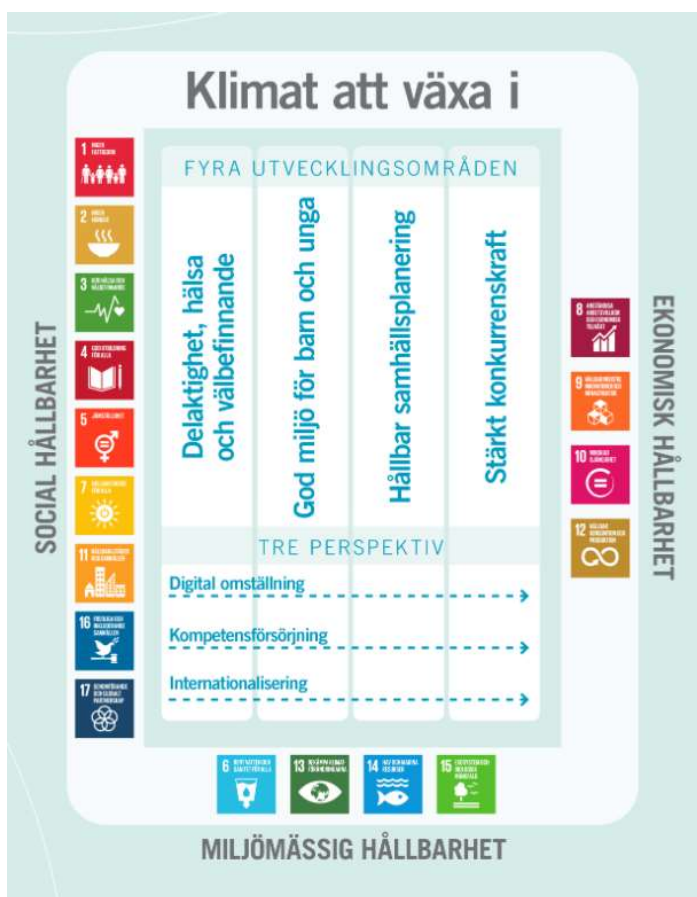
Region Kalmar

Likt Region Sörmland bildade Region Kalmar, region vid årsskiftet 2018/2019. Kunskapen om Agenda 2030 beskrivs som förhållandevis god och man har arbetat in den i såväl RUS som regionplan. Figur 9 visar att RUS:en består av ett antal mål och fyra perspektiv. För varje målområde beskrivs vilka mål i Agenda 2030 som är relevanta för det specifika målområdet. Bland annat beskrivs att:

”Till varje område hör ett antal strategier och handlingsprogram. FN:s 17 globala hållbarhetsmål utgör ramen för det regionala tillväxtarbetet”.

Figur 9: Region Kalmar, Matris över målbild, globala mål och utvecklingsområden.

⁶ BRP+, ett breddat mått på hållbar utveckling och livskvalitet i svenska regioner, utvecklat av Tillväxtverket och Reglab.

Förankringsprocessen kring framtagandet av RUS:en beskrivs som bred och har bestått av flera workshops och arbetsgrupper. Likt de tidigare regionerna i vår fallstudie är Region Kalmar medlem i Glokala Sverige och man har haft en regionsdag för alla kommuner.

Region Kalmar ser flera utmaningar med uppföljning av de egna målen och de globala målen. Dels beskrivs det som spretigt då de nyckeltal som föreslås av Kolada inte helt är i linje med regionens egna nyckeltal. Dels har Region Kalmar själva haft flera mått som de använt sig av genom åren och som egentligen går att koppla till delmålen i Agenda 2030. För att komma till bukt med dessa eventuella hinder har regionen därför tillsatt en RUS-grupp som tillsammans ska bena ut en gemensam grund att stå på.

Arbetet med den nuvarande RUS:en föregicks av en bred regional förankringsprocess och Region Kalmar har även försökt träffa olika nätverk och intresseföreningar för att inkludera fler grupper i framtagandet av strategin. Framöver planerar man även att instifta ett Agenda 2030 råd för kommunerna i regionen. Region Kalmars arbete med RUS:en och Agenda 2030 kommuniceras främst genom Region Kalmars egen hemsida och via sociala medier. I dagsläget använder Region Kalmar inte sig av en digital plattform för att följa upp sitt regionala tillväxtarbete.

Slutsatser och rekommendationer

SAMMANFATTNING

Vi konstaterar att Region Jämtland Härjedalens RUS 2014–2030 i all väsentlighet har bäring mot Agenda 2030 även om de mål som RUS:en återkommande uppvisar till störst utsträckning relaterar till agendans ekonomiska tillväxtmål. Mål för jämställdhet, miljö- och klimat och framförallt jämlikhet bör enligt oss efter revideringen av RUS implementeras tydligare i RUS:ens prioriteringar.

Vår bedömning är att revideringen av RUS:en tar fäste på är att utveckla strategins mållogik. I den RUS som gäller till och med år 2030 är det svårt att följa i vilken utsträckning som RUS:ens insatser i praktiken bidrar till en hållbar utveckling. Spårbarheten försvåras också av att målen i hög grad är externa, indirekta och formella.

Vid revideringen av RUS är vår rekommendation att Region Jämtland Härjedalen genomför en anpassad implementering av Agenda 2030. Förslagsvis används FN:s 8 stegsmodell i arbetet.

Vidareutvecklingen av den digitala plattformen anser vi kommer vara beroende av den målstruktur som revideringen av RUS leder till. Oavsett antal mål i kommande RUS, tycker vi att den digitala plattformen bör utgå från ett mindre antal mål som åtminstone i viss mån följer Kolodas indikatorer för de globala målen. Vi tror också att den digitala plattformen bör inkludera analys och kommunikation av uppnådda resultat som ett viktigt komplement till de indikatorer som visar regionens utveckling.

Drygt hälften av målen i den regionala utvecklingsstrategin har bäring mot Agenda 2030

En övervägande andel av de övergripande målen i Region Jämtland Härjedalens RUS har bäring mot de globala målen i Agenda 2030. Mål inom Agenda 2030 som rör miljö- och klimat samt jämställdhet finns representerat i RUS, även om mål som i Agenda 2030 relaterar till hållbar ekonomisk tillväxt är de mål som framträder tydligast i RUS:en.

Mål för jämställdhet respektive miljö- och klimat kan implementeras tydligare i fler prioriteringar

I RUS står inte jämställdhet och miljö- respektive klimatmässiga mål i fokus även om RUS:en bidrar till dessa mål. Vi uppfattar att dessa mål återfinns i vissa delar av RUS:en. Dock inte på det genomsyrande sätt som Agenda 2030 målet om ”anständiga anställningsvillkor” och ”ekonomisk tillväxt” respektive målet om ”hållbara städer och samhällen” återspeglas bland RUS:ens mål. Vid revideringen av RUS:en bör man fundera kring hur mål rörande jämställdhet, miljö- och klimat bör inkluderas i skrivningarna så att de ges samma horisontella prägel genom strategin som mål som rör anställningsvillkor och ekonomisk tillväxt.

Agenda 2030 målet om ökad jämlikhet saknas helt i strategin

Några Agenda 2030 mål saknas helt i RUS vilket är helt ok då vissa mål i Agenda 2030 inte ska eller bör genomföras inom ramen för Region Jämtland Härjedalens RUS. Det som dock förvånar är att Agenda 2030 målet om ökad jämlikhet är ett av de mål som RUS:en inte beaktar.

Vi har svårt att i vår kartläggning hitta en förklaring till varför inte det globala målet beaktats. Inför revideringen av RUS är vår uppfattning att mål om ökad jämlikhet bör inkluderas i RUS:en då insatser mot ett sådant mål är viktiga för att åstadkomma hållbar utveckling.

Målstrukturen i den regionala utvecklingsstrategin bör utvecklas

Vår bedömning är att målstrukturen för RUS behöver utvecklas. Målen är många och på en för övergripande nivå för att kunna användas till strategisk styrning och uppföljning av hållbarhetsarbetet. Det saknas också i all väsentlighet en tydlig förändringsteoretisk kedja för de prioriterade områdena vilket gör att det är svårt att påvisa RUS:ens bidrag till en hållbar utveckling, även om de insatser som genomförs skulle vara de rätta. Eftersom målen i RUS i huvudsak är externa, verksamma i andra led och formella är det svårt att spåra strategins faktiska bidrag till regionens hållbara utveckling.

Anpassad implementering av Agenda 2030

Vid revideringen av RUS bedömer vi att Region Jämtland Härjedalen i likhet med flera andra regioner bör göra en GAP-analys. för att slå fast vilka globala mål som är relevanta för regionen. Vår rekommendation är att Region Jämtland Härjedalen i likhet med andra regioner genomför en anpassad implementering av Agenda 2030 i den reviderade versionen av RUS. Vår analys visar på vilka mål som så här långt beaktas i hög utsträckning inom RUS och vilka som inte beaktats. Denna slutsats kan utgöra indikation på vilka mål från Agenda 2030 som bör inkluderas i en reviderad RUS. Vi vill dock understryka att mål 10 i Agenda 2030 som handlar om ökad jämlikhet idag saknas i RUS och bör inkluderas vid en revidering av strategin.

Den digitala plattformen bör vidareutvecklas i enlighet mot en reviderad målstruktur och inkludera indikatorer från Kolada

Vad det gäller den digitala plattformen är det viktigt att fundera på målstrukturen i RUS innan beslut tas kring utformningen av en eventuell förändring av plattformens upplägg. Det vi kan konstatera är att den digitala plattformen tycks användas i begränsad omfattning. I ett förändrat upplägg av den digitala plattformen är vår bild att den i högre utsträckning bör vara en analys- och kommunikationsplattform för bidraget från RUS till det hållbara regionala tillväxtarbetet än en statistikpresentatör. För att vid den digitala plattformen koppla den regionala utvecklingen i Region Jämtland Härjedalen mot Agenda 2030 bör det finnas indikatorer vid plattformen som kan relateras till indikatorerna i Kolada.

8-stegsmodellen ett sätt att säkra implementeringen av Agenda 2030

Implementeringen av Agenda 2030 i RUS är komplex då målen i Agenda 2030 är integrerade och odelbara. Samtidigt förefaller det utifrån vår analys finnas fördelar om inte alla mål i Agenda 2030 inkluderas i RUS. Dels för att samtliga Agenda 2030 mål inte har bäring mot regionen, dels för att vår bedömning är att antalet mål i RUS bör minska. För att implementera Agenda 2030 på ett effektivt sätt föreslår vi att Region Jämtland Härjedalen använder sig av den 8-stegsmodell som FN utvecklat och som presenteras i vårt processtöd. De steg som modellen innefattar anser vi bör kunna inrymmas i pågående revideringsprocess av strategin då de olika stegen i sig i hög utsträckning relaterar till framtagningsprocessen för en RUS.

Bilaga 1 – Lista på dokument

Fråga	Datakällor
Hur relaterar den nuvarande regionala utvecklingsstrategin och uppföljningen ”Läget i Länet” till hållbarhetsmål och Agenda 2030?	<p>Dokumentstudier</p> <p>Jämtland/Härjedalen 2030 – Innovativt och attraktivt, Regional utvecklingsstrategi 2014–2030</p> <p>Läget i Länet, 2017 – En uppföljning av regionala utvecklingsstrategins prioriteringar och mål.</p> <p>Kolada, Agenda 2030 Nyckeltal för kommuner och regioner, vägledning, april 2019</p>
Vilka övergripande modeller/arbetsätt för implementering av Agenda 2030 målen i strategier och uppföljning finns det, och vad är för- och nackdelar med respektive arbetsätt?	<p>Dokumentstudier</p> <p>https://www.localizingthesdgs.org/ [Portalen innehåller metodologiska rekommendationer för implementering av Agenda 2030 på regional och lokal nivå utvecklade av Global Taskforce of Local and Regional Governments, UN Habitat och UNDP, baserade på forskning och samlade erfarenheter från ett 100-tal länder över de senaste 3 åren. Metodologiska rekommendationer bygger på en 8-steps modell för Agenda 2030 implementering, som innehåller bl.a. problemanalys, integrering i strategier och planer, integrering i uppföljningsmekanismer, intressentstrategier, etc.. Portalen innehåller också läromoduler, t.ex. "Territorial planning to achieve the SDGs"]</p> <p>Forskningsöversikt</p> <p>Transforming Our World: Implementing the 2030 Agenda Through Sustainable Development Goal Indicators</p> <p>Moving from high-level words to local action — governance for urban sustainability in municipalities</p> <p>Multi-Stakeholder Partnerships for Implementing the 2030 Agenda: Improving Accountability and Transparency</p>
Hur har andra jämförbara regioner i Sverige och andra jämförbara länder tagit sig an implementeringen av Agenda 2030 i strategier i uppföljning, och vad är deras erfarenheter av detta	<p>Dokumentstudier</p> <p>SKL (2018) Lokala och regionala initiativ inom Agenda 2030. [Rapporten innehåller exempel från ett urval av Sveriges kommuner och regioner på implementering av Agenda 2030.]</p> <p>Ramböll (2018) Genomförandet av Agenda 2030 i kommuner och regioner. [Rapporten redogör för arbetet med Agenda 2030 i fem kommuner och två regioner i Sverige]</p>

	<p>Gustafsson, Hedström och Vasilev (2018) Lokal implementering av Agenda 2030 och Globala målen. [Rapporten redogör för arbetet med Agenda 2030 i 15 kommuner och 4 regioner i Sverige]</p> <p>Nordregio (2018) Global goals for local priorities: The 2030 Agenda at local level. [Rapporten innehåller en översikt över hur ett urval av kommuner i Norden har implementerat Agenda 2030 i sina strategier.]</p> <p>European Committee of the Regions (2019) A territorial approach for the implementation of the SDGs in the EU. [Rapporten innehåller exempel på implementering av Agenda 2030 i kommuner och regioner i EU, och en vägledning om rollen av lokal, nationell och EU nivå i implementering av Agenda 2030.]</p> <p>Dokumentation från Baltic 2030 Capacity Building Programme – Localising SDGs. [Programmet genomfördes under 2019 och riktade sig till representanter från kommuner och regioner i Norden, Baltikum och ÖstP länderna. Syftet med programmet var bl.a. att samla erfarenheter från implementeringen av Agenda 2030.]</p>
--	--

Bilaga 2 – Intervjuguider

Beslutsfattare

Användningen av målen

1. I vilken utsträckning är de övergripande målen i den regionala utvecklingsstrategin styrande för de insatser ni beslutar?
 - a. i mycket hög utsträckning
 - b. i hög utsträckning
 - c. i låg utsträckning
 - d. i mycket låg utsträckning
 - e. vet ej
2. I vilken utsträckning beaktar de övergripande målen i den regionala utvecklingsstrategin hållbar utveckling?
 - a. i mycket hög utsträckning
 - b. i hög utsträckning
 - c. i låg utsträckning
 - d. i mycket låg utsträckning
 - e. vet ej

Kan du utveckla ditt svar? Finns det exempel du kan ge?

Målen användbarhet och utvecklingsbarhet i ett styrande perspektiv

3. Antalet övergripande mål likväl delmål i den regionala utvecklingsstrategin är många.
Vilka är fördelarna med så många mål? Vilka nackdelar finns det?
4. De mål som finns i den regionala utvecklingsstrategin är på en övergripande nivå som snarare mäter regionens utveckling än den regionala utvecklingsstrategins bidrag till utvecklingen. På vilket sätt kan den regionala utvecklingsstrategins bidrag till den regionala utvecklingen konkretiseras?

Mål som mäter hållbarhet

5. Hur fångar ni upp och hanterar eventuella konflikter mellan sociala, miljömässiga och ekonomiska målsättningar i de insatser som genomförs inom den regionala utvecklingsstrategin?

6. Hur kan mål- och resultatstyrningen av insatser inom den regionala utvecklingsstrategin stärkas ur ett hållbarhetsperspektiv?

Regionens lärandesystem

7. Utvecklingen av den regionala utvecklingsstrategins övergripande mål presenteras genom den digitala plattformen (lagetilanet.regionjh.se). I vilken utsträckning kommer du i kontakt med den digitala plattformen?
 - a. i mycket hög utsträckning
 - b. i hög utsträckning
 - c. i låg utsträckning
 - d. i mycket låg utsträckning
 - e. vet ej

Om c, d eller e ställ frågan: på vilket sätt skulle en digital plattform med information om länets utveckling utifrån den regionala utvecklingsstrategins mål behöva utvecklas för att ditt intresse för en sådan plattform skall öka?

Om a eller b fortsätt med frågorna nedan.

8. Hur utgör plattformen ett användbart verktyg i ditt arbete?
9. Täcker plattformen in de nödvändiga delar som behövs för att få en god insikt i länets *hållbara* regionala utveckling?
10. Hur lyckas plattformen utgöra ett stöd för ert hållbarhetsarbete?
11. Hur upplever du plattformens sätt att kommunicera statistiken på ett användarvänligt sätt? Något som skulle behöva utvecklas?
12. I vilken utsträckning finns det ett lärande system kopplat till genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin? D v s på vilket sätt är återkoppling av resultat en del i de löpande justeringar som vanligen krävs, för att hålla en utvecklingsprocess aktuell, sett till den måluppfyllelse (eller brist på måluppfyllelse) som processen genererar?
 - a. i mycket hög utsträckning
 - b. i hög utsträckning
 - c. i låg utsträckning
 - d. i mycket låg utsträckning
 - e. vet ej
13. Hur kan ett lärande system, kopplat mot den regionala utvecklingsstrategin, utvecklas enligt dig?

14. Övriga synpunkter?

Tjänstemän vid region Jämtland Härjedalen

Användningen av målen

1. I vilken utsträckning är de övergripande målen i den regionala utvecklingsstrategin styrande vid beredning av insatser?
 - a. i mycket hög utsträckning
 - b. i hög utsträckning
 - c. i låg utsträckning
 - d. i mycket låg utsträckning
 - e. vet ej

2. I vilken grad finns enligt dig en koppling (interventionslogik) mellan prioriteringar, målbild, övergripande mål, övergripande insatsområden, delmål och insatser i den regionala utvecklingsstrategin?
 - a. i mycket hög utsträckning
 - b. i hög utsträckning
 - c. i låg utsträckning
 - d. i mycket låg utsträckning
 - e. vet ej

3. I vilken utsträckning beaktar de övergripande målen i den regionala utvecklingsstrategin hållbar utveckling?
 - a. i mycket hög utsträckning
 - b. i hög utsträckning
 - c. i låg utsträckning
 - d. i mycket låg utsträckning
 - e. vet ej

Kan du utveckla ditt svar? Finns det exempel du kan ge?

4. I vilken utsträckning beaktar delmålen i den regionala utvecklingsstrategin hållbar utveckling?
 - a. i mycket hög utsträckning
 - b. i hög utsträckning
 - c. i låg utsträckning
 - d. i mycket låg utsträckning
 - e. vet ej

Kan du utveckla ditt svar? Finns det exempel du kan ge?

Målen användbarhet och utvecklingsbarhet i ett styrande perspektiv

5. Antalet övergripande mål likväl delmål i den regionala utvecklingsstrategin är många.
Vilka är fördelarna med så många mål? Vilka nackdelar finns det?
6. De mål som finns i den regionala utvecklingsstrategin är på en övergripande nivå som snarare mäter regionens utveckling än den regionala utvecklingsstrategins bidrag till utvecklingen. På vilket sätt kan den regionala utvecklingsstrategins bidrag till den regionala utvecklingen konkretiseras?
7. Finns det insatser som ni bedömer skulle behöva en kvalitativ resultatuppföljning (exempelvis genom intervjuer eller enkäter) för att de inte i tillräckligt hög utsträckning fångas in i de kvantitativa mått (registerdata från SCB och andra myndigheter) som används.

Regionens lärandesystem (OBS frågor 8, 9, 10, 11 ställs inte till analytiker. Till analytikern ställs istället frågor X, Y, Z (se efter fråga 15))

8. Utvecklingen av den regionala utvecklingsstrategins övergripande mål presenteras genom den digitala plattformen (lagetilanet.regionjh.se). I vilken utsträckning kommer du i kontakt med den digitala plattformen?
 - a. i mycket hög utsträckning
 - b. i hög utsträckning
 - c. i låg utsträckning
 - d. i mycket låg utsträckning
 - e. vet ej

Om c, d eller e ställ frågan: på vilket sätt skulle en digital plattform med information om länets utveckling utifrån den regionala utvecklingsstrategins mål behöva utvecklas för att ditt intresse för en sådan plattform skulle öka?

Om a eller b fortsätt med frågorna nedan.

9. Hur utgör plattformen ett användbart verktyg i ditt arbete?
10. Täcker plattformen in de nödvändiga delar som behövs för att få en god insikt i länets *hållbara* regionala utveckling?
11. Hur lyckas plattformen utgöra ett stöd för ert hållbarhetsarbete?
12. Hur upplever du plattformens sätt att kommunicera statistiken på ett användarvänligt sätt? Något som skulle behöva utvecklas?
13. I vilken utsträckning finns det ett lärande system kopplat till genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin? D v s på vilket sätt är återkoppling av

resultat en del i de löpande justeringar som vanligen krävs, för att hålla en utvecklingsprocess aktuell, sett till den måluppfyllelse (eller brist på måluppfyllelse) som processen genererar?

- a. i mycket hög utsträckning
- b. i hög utsträckning
- c. i låg utsträckning
- d. i mycket låg utsträckning
- e. vet ej

14. Hur kan ett lärande system, kopplat mot den regionala utvecklingsstrategin, utvecklas enligt dig?

15. Övriga synpunkter?

X. Hur/har ni en dialog med användarna av plattformen?

Y. Vilka utvecklingsbehov anser ni är de viktigaste?

Z. Hur många ”ingångar” mot plattformen har ni per månad? Vilka delar av plattformen är enligt besökarna mest intressanta. Denna fråga har analytikern säkert svårt att svara på men kan kanske skicka en samlad bild efter intervjun.

Regionala aktörer (tjänstemän vid andra organisationer)

Användningen av målen

1. I vilken utsträckning är de övergripande målen i den regionala utvecklingsstrategin styrande för de insatser ni beslutar?
 - a. i mycket hög utsträckning
 - b. i hög utsträckning
 - c. i låg utsträckning
 - d. i mycket låg utsträckning
 - e. vet ej

2. I vilken utsträckning beaktar de övergripande målen i den regionala utvecklingsstrategin hållbar utveckling?
 - a. i mycket hög utsträckning
 - b. i hög utsträckning
 - c. i låg utsträckning
 - d. i mycket låg utsträckning
 - e. vet ej

Kan du utveckla ditt svar? Finns det exempel du kan ge?

Målen användbarhet och utvecklingsbarhet i ett styrande perspektiv

3. Antalet övergripande mål likväl delmål i den regionala utvecklingsstrategin är många. Vilka är fördelarna med så många mål? Vilka nackdelar finns det?

4. De mål som finns i den regionala utvecklingsstrategin är på en övergripande nivå som snarare mäter regionens utveckling än den regionala utvecklingsstrategins bidrag till utvecklingen. Hur synliggörs din organisations bidrag till den regionala utvecklingen inom ramen för den regionala utvecklingsstrategins genomförande?

Mål som mäter hållbarhet

5. Hur anser du utifrån den regionala utvecklingsstrategin att det regionala tillväxtarbetet fångar upp och hanterar eventuella konflikter mellan sociala, miljömässiga och ekonomiska målsättningar som genomförs i regionen?

6. Hur kan insatser inom ramen för den regionala utvecklingsstrategin stärkas ur ett hållbarhetsperspektiv?

Regionens lärandesystem

7. Utvecklingen av den regionala utvecklingsstrategins övergripande mål presenteras genom den digitala plattformen (lagetilanet.regionjh.se). I vilken utsträckning kommer du i kontakt med den digitala plattformen?
- a. i mycket hög utsträckning
 - b. i hög utsträckning
 - c. i låg utsträckning
 - d. i mycket låg utsträckning
 - e. vet ej

Om c, d eller e ställ frågan: på vilket sätt skulle en digital plattform med information om länets utveckling utifrån den regionala utvecklingsstrategins mål behöva utvecklas för att ditt intresse för en sådan plattform skall öka?

Om a eller b fortsätt med frågorna nedan.

8. Hur utgör plattformen ett användbart verktyg i ditt arbete?
9. Täcker plattformen in de nödvändiga delar som behövs för att få en god insikt i länets *hållbara* regionala utveckling?
10. Hur lyckas plattformen utgöra ett stöd för ert hållbarhetsarbete?
11. Hur upplever du plattformens sätt att kommunicera statistiken på ett användarvänligt sätt? Något som skulle behöva utvecklas?
12. I vilken utsträckning finns det ett lärande system kopplat till genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin? D v s på vilket sätt är återkoppling av resultat en del i de löpande justeringar som vanligen krävs, för att hålla en utvecklingsprocess aktuell, sett till den måluppfyllelse (eller brist på måluppfyllelse) som processen genererar?
- f. i mycket hög utsträckning
 - g. i hög utsträckning
 - h. i låg utsträckning
 - i. i mycket låg utsträckning
 - j. vet ej
13. Hur kan ett lärande system, kopplat mot den regionala utvecklingsstrategin, utvecklas enligt dig?

14. Övriga synpunkter?

Projektaktörer

Användningen av målen

1. I vilken utsträckning är de övergripande målen i den regionala utvecklingsstrategin styrande för verksamheten inom era projekt?
 - a. i mycket hög utsträckning
 - b. i hög utsträckning
 - c. i låg utsträckning
 - d. i mycket låg utsträckning
 - e. vet ej

2. I vilken utsträckning beaktar de övergripande målen i den regionala utvecklingsstrategin hållbar utveckling?
 - a. i mycket hög utsträckning
 - b. i hög utsträckning
 - c. i låg utsträckning
 - d. i mycket låg utsträckning
 - e. vet ej

Kan du utveckla ditt svar? Finns det exempel du kan ge?

Målen användbarhet och utvecklingsbarhet i ett styrande perspektiv

3. Antalet övergripande mål likväl delmål i den regionala utvecklingsstrategin är många. På vilka sätt kommer ni i kontakt med målen för den regionala utvecklingsstrategin i dialogen med finansörerna av er verksamhet?

4. De mål som finns i den regionala utvecklingsstrategin är på en övergripande nivå som snarare mäter regionens utveckling än den regionala utvecklingsstrategins bidrag till utvecklingen. Hur synliggörs er verksamhets (projekts) bidrag till den regionala utvecklingen i arbetet med regionalt tillväxt i regionen?

Mål som mäter hållbarhet

5. Är det svårt inom ramen för er verksamhet att hantera konflikter mellan sociala, miljömässiga och ekonomiska målsättningar. Vad är svårigheterna? Hur

har ni mött dessa? Om inga svårigheter – vad beror detta på?

6. Hur kan insatser inom ramen för er verksamhet/projekt stärkas ur ett hållbarhetsperspektiv?

Regionens lärandesystem

7. Utvecklingen av den regionala utvecklingsstrategins övergripande mål presenteras genom den digitala plattformen (lagetilanet.regionjh.se). I vilken utsträckning kommer du i kontakt med den digitala plattformen?
 - a. i mycket hög utsträckning
 - b. i hög utsträckning
 - c. i låg utsträckning
 - d. i mycket låg utsträckning
 - e. vet ej

Om c, d eller e ställ frågan: på vilket sätt skulle en digital plattform med information om länets utveckling utifrån den regionala utvecklingsstrategins mål behöva utvecklas för att ditt intresse för en sådan plattform skall öka?

Om a eller b fortsätt med frågorna nedan.

8. Hur utgör plattformen ett användbart verktyg i ditt arbete?
9. Täcker plattformen in de nödvändiga delar som behövs för att få en god insikt i länets *hållbara* regionala utveckling?
10. Hur lyckas plattformen utgöra ett stöd för ert hållbarhetsarbete?
11. Hur upplever du plattformens sätt att kommunicera statistiken på ett användarvänligt sätt? Något som skulle behöva utvecklas?
12. Övriga synpunkter?

Regioner och myndigheter

Öka medvetenheten

1. I vilken utsträckning skulle du säga att ni (tjänstemän, politiker, civilsamhälle, intressenter, olika aktörer) på regionen känner till Agenda 2030; vad det är och dess innehåll?
2. I vilken utsträckning skulle du säga att regionen (tjänstemän och politiker) är medvetna om Agenda 2030 och deras roll i implementeringen av den?
3. Hur har ni på regionen arbetat med att göra befolkningen, politiker och olika aktörer uppmärksamma på Agenda 2030?

Diagnostisera

4. Hur arbetar ni/har arbetat med att kartlägga vart ni som region befinner er i förhållande till målen i Agenda 2030?

Strategier och planer

5. Har ni en strategi för eller ett konkret ramverk som beskriver hur ni som region ska arbeta med Agenda 2030?
 - a. Om nej, på vilket sätt tänker ni då hantera Agenda 2030?
6. Hur ser den strategin ut? Har ni uppföljbara mål, resultat mm.?
7. Har ni allokerat särskilda medel för att nå målen i Agenda 2030?

Uppföljning och utvärdering, samt översyn på lokal nivå

8. Hur följer ni upp arbetet med Agenda 2030?
9. Har ni tagit fram indikatorer eller andra mätinstrument för att följa upp Agenda 2030?
10. Hur arbetar ni med att synliggöra uppföljningen och utvärderingen?
11. Arbetar ni på något speciellt sätt för att synliggöra resultaten från uppföljning och utvärdering i allmänhet?
12. På vilket sätt arbetar ni med digitala plattformar för att synliggöra resultaten från arbetet med Agenda 2030 och annan uppföljning och utvärdering?

Flernivåstyre

13. Hur har ni arbetat med samverkan mellan lokala, nationella och internationella aktörer i arbetet med Agenda 2030?
14. Hur har ni arbetat med att inkludera mindre synliga samhällsgrupper, ex. nyanlända, migranter, ursprungsbefolkningar, funktionshindrade mm. i arbetet med Agenda 2030?

Ett territoriellt/multiintressenter synsätt

15. Hur har ni arbetat med att möjliggöra dialog mellan regionen och civilsamhället? Och privata aktörer?

Ansvarsutkrävande

16. Hur kommunicerar ni i regionen ut ert arbete med Agenda 2030?
17. Hur kan utomstående se och se och följa upp ert arbete/era framsteg med att nå överenskomna mål för Agenda 2030?

Effektiv utvecklingsarbete

18. Hur arbetar ni med att stötta olika utvecklingsaktörer?

Bilaga 3 – Intervjurespondenter

Informanter	Vem	Befattning/roll
Beslutsfattare		
	Elise Ryder Wikén	RUN ordförande
	Karin Thomasson	RUN 1:e vice ordförande
Tjänstemän vid Region Jämtland Härjedalen		
	Karolina Nätterlund	Verksamhetschef, Designcentrum
	Erik Widar Andersson	Senior rådgivare, område näringsliv
	Maria Berglund	Regional utvecklingsstrateg (Hållbarhetsaspekten)
	Marina Gregorsson	Chef Område Valfärd, klimat och kompetens
	Ilkka Kemppainen	Analytiker
Regionala aktörer (tjänstemän vid andra organisationer)		
	Peter Andrén	Chef för näringsliv och lantbruk, Länsstyrelsen
	Hannele Lanner	Utvecklingsstrateg, Östersund Kommun
	Martin Söderström	Tillväxtchef, Åre kommun
	Fredrik Åström	Biträdande chef, Bergs kommun
	Anna-Carin Svéden	Näringslivschef, Krokoms kommun
	Anna Jensén Salomonson	Tillväxtchef, Bräcke kommun
	Jonas Kojan	Tillväxtchef, Härjedalen Kommun
	Mats Forslund	VD, Jämtland Härjedalen Turism
	Robert Pettersson	Docent i turismvetenskap, Mittuniversitet, ETOUR
	Peter Vomacka	VD, Samling Näringsliv
	Jerker Bexelius	Åejvie (chef), Gaaltije
Projektaktörer		
	Trine Amundsen	VD, Torsta AB, Nordens gröna bälte
	Göran Larsson	Utbildnings- och innovationsdirektör, Vältel
	Maja Blomqvist	Projektledare, SMICE
Regioner		
	Henrik Andreasson	Utredare, Region Uppsala
	Susanne Rosendahl	Projektledare, Regionalutveckling, Region Örebro län
	Anna Svedlund och Mona Karila	Strateg och Verksamhetsutvecklare, Sörmland
	Anna Normann	Utvecklingsstrateg, Region Skåne
	Johanna Schelin	Hållbarhetschef, Region Kalmar
Myndigheter		
	Johanna Giorgi	Hållbarhetschef och analytiker, Tillväxtverket
	Teresia Siba	Projektledare, Naturvårdsverket

DANMARK

Oxford Research A/S
Falkoner Allé 20
2000 Frederiksberg
Danmark
Tel: (+45) 3369 1369
office@oxfordresearch.dk

NORGE

Oxford Research AS
Østre Strandgate 1
4610 Kristiansand
Norge
Tel: (+47) 4000 5793
post@oxford.no

SVERIGE

Oxford Research AB
Norrländsgatan 11
103 93 Stockholm
Sverige
Tel: (+46) 08 240 700
office@oxfordresearch.se

FINLAND

Oxford Research Oy
Fredrikinkatu 61a
00100 Helsinki
Finland
www.oxfordresearch.fi
office@oxfordresearch.fi

BRUXELLES

Oxford Research
C/o ENSR
5. Rue Archimède
Box 4, 1000 Brussels
www.oxfordresearch.eu
office@oxfordresearch.eu

LATVIJA

Baltijas Konsultācijas, SIA
Vīlandes iela 6-1
LV-1010, Rīga, Latvija
Tel.: (+371) 67338804
info@balticconsulting.com
www.balticconsulting.com